ZBO-begroting 2024

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Inleiding

Speerpunten en belangrijkste activiteiten 2024

Financiën

Bijlagen

Voorwoord

DNB werkt dagelijks aan het vertrouwen in de financiële sector. We zien erop toe dat instellingen financieel gezond zijn en blijven en dat ze niet betrokken zijn bij witwassen en terrorismefinanciering. Maar ook dat hun bestuurders geschikt en betrouwbaar zijn. Daarnaast werken we aan de voorbereiding op een ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars mochten die onverhoopt in financiële problemen komen.

Vertrouwen is een groot goed voor de financiële sector als geheel, maar ook in de relatie tussen instellingen en DNB. Wij hechten daarom veel waarde aan transparantie en informeren u en andere belanghebbenden met deze begroting graag over onze financiële plannen en prioriteiten voor het komende jaar. Ook lichten we toe welke ontwikkelingen en keuzes daaraan ten grondslag liggen. Voor de komende jaren staat een groot aantal verander- en wetgevingstrajecten gepland, die aanzienlijke gevolgen zullen hebben voor de sector en het toezicht daarop. Onder andere de voorbereidingen van de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp), de Digital Operational Resilience Act (DORA), Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR), het Crisismanagement and Deposit Insurance framework (CMDI) en de Insurance Recovery and Resolution Directive (IRRD) vragen om een aanzienlijke inspanning in 2024 en daarna.

Naast de ontwikkelingen op wetgevingsgebied zijn we voortdurend bezig om onze organisatie zo wendbaar mogelijk te maken ter voorbereiding op de vele veranderingen die op ons afkomen. Uiteraard is het onze ambitie om dit zo efficiënt mogelijk te organiseren, zodat we met onze inzet zo veel mogelijk bijdragen aan het bereiken van onze toezichtdoelstellingen.

Else Bos
Toezichtdirecteur en voorzitter toezicht

Steven Maijoor
Toezichtdirecteur

1 Inleiding

In hoofdstuk 1 beschrijven we vanuit onze missie en wettelijke taken welke externe ontwikkelingen op ons afkomen en hoe we die vertalen naar onze meerjarenstrategie en de beheersing van onze operationele risico's. We sluiten hoofdstuk 1 af met een beeld van de financiën.

1.1 Missie

De Nederlandsche Bank (DNB) is de centrale bank, toezichthouder en resolutieautoriteit van Nederland. DNB wordt als private rechtspersoon (naamloze vennootschap naar Nederlands recht) bestuurd. Hierbij is de bestuurstaak opgedragen aan alle bestuurders (collegiaal bestuur). De Nederlandse Staat is enig aandeelhouder. Als centrale bank is DNB onafhankelijk, in lijn met Europese wet- en regelgeving. Als toezichthouder en resolutieautoriteit is DNB een zelfstandig bestuursorgaan (zbo).

De missie van DNB luidt: wij maken ons sterk voor financiële stabiliteit en dragen daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland. Daarvoor werken we als onafhankelijke centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit samen met Europese partners aan:

- prijsstabiliteit en een evenwichtige macro-economische ontwikkeling in Europa;
- een schokbestendig financieel systeem en veilig, betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer;
- solide en integere financiële instellingen die hun verplichtingen en toezeggingen nakomen.

Door economisch advies uit te brengen, versterken we het beleid gericht op onze primaire doelstellingen.

1.1 Missie
1.1.1 Wettelijke taken
1.2 Context en strategie
1.2.1 Belangrijkste externe trends en actuele ontwikkelingen
1.2.2 Domein-specifieke keuzes én DNB-brede onderwerpen
1.2.3 Risicobeheersing
1.3 Hoofdlijnen financiën

1.1.1 Wettelijke taken zbo

De wettelijke basis voor de uitvoering van de zbo-taken is vastgelegd in verschillende regelingen: de Bankwet 1998, Wet op het financieel toezicht (Wft), Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten, Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft), Pensioenwet (Pw), Wet verplichte beroepspensioenregeling, Sanctiewet 1977, Wet toezicht effectenverkeer 1995 (Wte), Wet financiële markten BES (Wfm BES), Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES) en de Pensioenwet BES. In het Toezichtarrangement DNB en AFM staat uitgewerkt welke taken voortvloeien uit de genoemde regelingen.

Als toezichthouder houdt DNB prudentieel toezicht en integriteitstoezicht op financieel-economische criminaliteit op banken, verzekeraars, pensioenfondsen en andere financiële instellingen. Uitgangspunt is dat DNB daadkrachtig, snel en effectief moet kunnen handelen als de situatie daar om vraagt en passende beheersmaatregelen kan nemen.

In haar rol van resolutie-en depositogarantiestelsel (DGS)-autoriteit werkt DNB aan ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars die in financiële problemen komen. DNB is als Nationale Resolutieautoriteit (NRA) verantwoordelijk voor de ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars. Sinds 2022 is DNB ook de NRA voor centrale tegenpartijen (CCP's), en daarmee verantwoordelijk voor de resolutieplanning van Nederlandse CCP's. De activiteiten met betrekking tot CCP's worden voor de goede orde in deze begroting beschreven, maar vallen buiten het financiële zbo-kostenkader en de Wet bekostiging Financieel Toezicht[1].

1.2 Context en strategie

DNB hanteert voor haar interne sturing een integrale cyclus. De belangrijkste doelstellingen en resultaten voor 2024 worden, naast de impact van externe en actuele ontwikkelingen, gevoed door onze meerjarenstrategie (DNB2025). In deze strategie zijn zes ambities verwoord (MVO, Evenwichtige verhoudingen, Digitaal, Vertrouwen, Medewerkers en Kostenbewust) die jaarlijks richting geven aan de plannen. We maken gebruik van de methodiek van OGSM[2] om de beoogde doelstellingen en resultaten nader te concretiseren om zodoende gericht hierop te kunnen sturen in de uitvoering (op DNB-, domein- en divisieniveau).

1.2.1 Belangrijkste externe trends en actuele ontwikkelingen

Het werk van DNB wordt mede bepaald door trends, risico's en actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële sector. Daarom voert DNB elk jaar een analyse uit naar trends en risico's voor het daaropvolgende jaar. Deze analyse is medebepalend voor de belangrijkste speerpunten voor volgend jaar.

Het geopolitieke klimaat is guur en herbergt de nodige economische risico's. De wereldorde verandert en wordt niet langer gekenmerkt wordt door het streven naar mondiale samenwerking en economische integratie. De Russische oorlog in Oekraïne heeft de inflatie in vooral Europa sterk doen toenemen. Daarmee kwam ook besef dat globalisering ook de nodige kwetsbaarheden met zich mee kan brengen, bovenop de toch al enigszins getemperde globaliseringstrend, en maakt de risico's en nadelen die aan economische fragmentatie zijn verbonden manifest.

1 Financiering van de CCP-resolutietaak vindt tot en met in ieder geval 2024 vanuit de Centrale Bankbegroting plaats.
2 OGSM staat voor Objectives (einddoelen), Goals (afgeleide doelstellingen), Strategies (aanpak) en Measures (dashboard, monitoring en actiepunten).

Dichtbij huis springt de veranderde rente-omgeving het meest in het oog als het gaat om recente ontwikkelingen die het speelveld bepalen. Sinds de zomer van 2022 heeft de ECB de rente met in totaal 4,5 procentpunten verhoogd tot 4% in september 2023. De renteverhogingen beginnen hun werk te doen en hebben het inflatietempo doen vertragen, maar nog in onvoldoende mate.

Hoewel een stijgende rente in principe voordelig uitpakt voor banken, verzekeraars en pensioenfondsen, gaat de overgang naar minder ruime monetaire verhoudingen ook met risico's voor de financiële sector gepaard. Zo groeien de rente- en kredietrisico's, vooral vanwege hogere herfinancieringskosten en een lagere terugbetaalcapaciteit onder bedrijven.

Vertrouwen in de politiek daalt verder, fiducie in financiële instellingen blijft stabiel. De vertrouwenscrisis in de politiek heeft zich verder verdiept, terwijl de financiële sector zich daaraan lijkt te onttrekken, zo blijkt uit het jaarlijkse DNB-vertrouwensonderzoek.

Volgens het DNB-onderzoek is het vertrouwen in DNB op hetzelfde niveau als in het voorjaar van 2022 (73% heeft tamelijk veel of heel veel vertrouwen), nadat het in het najaar van 2022 juist op een lager niveau lag. Een verklaring hiervoor is de inflatie, die in het najaar van 2022 piekte. Uit het onderzoek blijkt verder dat het volgens het merendeel van de huishoudens wel goed zit met de financiële gezondheid van de banken, verzekeraars en pensioenfondsen.

De praktijk van alle dag leert inmiddels wat de gevolgen van klimaatverandering en natuurverlies zijn. De hogere temperaturen wereldwijd gaan gepaard met een toename van extreme weersverschijnselen, waarvan in 2023 vele voorbeelden zichtbaar zijn. De financiële schade van dit extreme weer kan significante impact op financiële instellingen hebben, zoals voor schadeverzekeraars.Gezien de extreme weersomstandigheden neemt het belang van een versnelde energietransitie alleen maar toe. Dat stelt hoge eisen aan het risicobeheer van de sector.

Met de opmars van ChatGPT heeft de discussie over de toepassing van AI in de financiële sector aan actualiteit en urgentie gewonnen: de kansen lijken legio, maar risico's zijn er ook. De sector investeert veel in AI en gebruikt het in chatbots, identiteitsverificatie, fraudedetectie e.d. Te verwachten valt dat hiermee efficiencywinsten en innovaties tot stand komen. Daar staat tegenover dat er risico's kunnen optreden op het gebied van integriteit (discriminatie/bias, exclusie).

Druk op juridische capaciteit onder invloed van de nieuwe Wet Open Overheid en strengere toetsingen door de bestuursrechter neemt toe. Toenemende maatschappelijke behoefte aan en wettelijke kaders voor transparantie/"open overheid", leggen druk op zorgvuldigheid van belangenafweging en het vastleggen van informatie. In het kader van de nieuwe Wet Open Overheid (Woo) houdt DNB op termijn rekening met een forse toename van het aantal externe verzoeken om informatie te openbaren. Deze zullen naar verwachting ook eerder worden toegewezen, zeker als na 2025 de uitzondering verdwijnt waarover DNB onder de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), de voorganger van de Woo, beschikte.

Een andere ontwikkeling die nu al gepaard gaat met meer juridische betrokkenheid is het feit dat bestuursrechters als gevolg van de kindertoeslagaffaire strenger toetsen aan het evenredigheidsbeginsel. Praktisch betekent dit voor DNB dat zittingen meer tijd in beslag nemen, meer voorbereidingstijd vergen en ook dat er meer inbreng nodig is van onze toezichthouders.

1.2.2 Domein-specifieke keuzes én DNB-brede onderwerpen

Het strategische kader voor de zbo-taken wordt, naast de externe en actuele ontwikkelingen en Toezicht in Beeld, bepaald door de meerjarenstrategie DNB2025. Hiertoe zijn, afgeleid van het DNB-OGSM, domein-specifieke keuzes (doelgerichte aanpak, geprioriteerde doelstellingen) opgesteld. Dit betreft specifieke onderwerpen die spelen binnen de domeinen Toezicht en Resolutie, maar ook organisatiebrede zaken op het gebied van HR, cultuur en bedrijfsvoering.

Centrale doelstelling is en blijft 'werken aan vertrouwen in onder toezicht staande instellingen en DNB en het goed afwikkelbaar houden van deze instellingen'. In 2024 ligt de nadruk op de (risicogebaseerde) beheersing van rente- en liquiditeitsrisico's en het borgen van voldoende kapitaal in de sector. Voorts wordt een soepel verloop van de transitie van de eerste pensioenfondsen naar de Wtp beoogd, alsmede het goed voorbereid zijn op een aantal implementatietrajecten van nieuwe EU-wetgeving (zoals DORA, MiCAR en Solvency II). Ook wordt aandacht besteed aan het mitigeren van risico's op het gebied van cyber, governance, datakwaliteit en concurrentie door nieuwe technologieën (waaronder AI), met specifiek aandacht voor het tegengaan van witwassen en financiering van terrorisme. In Europees verband zal worden gewerkt aan een effectief en eenduidig Europees macroprudentieel beleid voor banken en Niet-Bancaire Financiële Instellingen (NBFI). Wij zullen ten slotte onze strategische ambitie op MVO verder invulling gegeven door verankering van duurzaamheidsrisico's in de toezichtmethodologie en vaststelling van een handhavingsaanpak op de MVO ambities.

Om het bovenstaande mogelijk te maken, zijn intern wijzigingen en verbeteringen van de bedrijfsvoering voorzien. Hieronder vallen de implementatie van de herijking van de toezichtorganisatie (op basis van de analyse en voorstellen in 2023) en blijvend digitaliseren van toezichtprocessen (meerjarig traject). Ook valt hieronder aandacht voor het ontwikkelen en versterken van de benodigde medewerkerscapaciteiten door investeringen in sociale cohesie en een inclusieve cultuur, uitvoering van een proactieve wervingsstrategie met aandacht voor divers talent en concurrerende arbeidsvoorwaarden, alsmede noodzakelijke investeringen in ontwikkeling van (digitale) vaardigheden van medewerkers door een passend leeraanbod, kennisdeling en samenwerking.

1.2.2 Risicobeheersing

Voor de volledige toelichting op de risicobeheersing binnen DNB verwijzen we naar de DNB-begroting 2024. Hierna worden de belangrijkste operationele risico's 2024 voor de zbo-begroting toegelicht.

Informatiebeveiliging- en bedrijfscontinuïteitsrisico

Informatie vormt voor DNB een zeer belangrijke bouwsteen voor de uitvoering van alle taken. Daarbij is een veilige, tijdige en betrouwbare informatievoorziening en -verwerking noodzakelijk. Het risico is dat de vertrouwelijkheid, integriteit en/of de beschikbaarheid van informatie niet wordt gewaarborgd. Toegenomen geopolitieke spanningen en een verhoogde cyberdreiging zorgen voor een verdere stijging van dit risico. Om een hoog niveau van informatiebeveiliging en de continuïteit van onze bedrijfsprocessen te borgen heeft DNB diverse programma's lopen, bestaande uit beleid, technische maatregelen en *soft controls*, zoals de risicocultuur en het risicobewustzijn.

HR-risico

Het is voor de taakuitoefening van DNB cruciaal dat we beschikken over goede medewerkers. Het risico is dat onvoldoende kwantitatief en kwalitatief geschikt personeel aanwezig is. De belangrijkste uitdagingen voor 2024 blijven het aantrekken en behouden van medewerkers in de huidige (zeer krappe) arbeidsmarkt. Maatregelen die we onder meer nemen om deze risico's te beheersen zijn het beschikbaar stellen van een uitgebreid aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden en een proactief arbeidsmarktbeleid. Ook wordt er meer internationaal geworven en worden de secundaire arbeidsvoorwaarden meer gepromoot om de focus op *young professionals* te verbeteren.

Proces- en veranderrisico

Snelle ontwikkelingen en veranderingen in de maatschappij vragen om een adaptief DNB. Dit heeft een voortdurende en blijvende impact op medewerkers, processen en systemen van DNB. De basis voor onze veranderdoelstellingen is aandacht blijven besteden aan het op orde houden van processen en het beheersen van de belangrijkste operationele risico's hierin. Deze basis moet echter ook voldoende ruimte bieden om gewenste veranderingen te realiseren en de daaruit voortvloeiende veranderrisico's voldoende te beheersen. Specifieke aandacht is er daarom voor verbetering in de integrale sturing van programma's en projecten, investeren in medewerkers en voldoende opleiding en training én het gestructureerd beheersen van uitbesteding en *third party* risico's.

1.3 Hoofdlijnen financiën

De zbo-begroting van DNB bestaat uit een deel dat gaat over de toezichttaak en een deel over de resolutietaak en het depositogarantiestelsel (DGS). In tabel 1 wordt de meerjarige ontwikkeling van de omvang van beide begrotingen weergegeven. De zbo-begroting stijgt van € 242,4 miljoen in 2023 naar € 257,3 miljoen in 2024. De uitgebreide toelichting op beide begrotingen (en de begrotingen per doelgroep) is opgenomen in hoofdstuk 3.

De begroting 2024 sluit aan bij het zbo-kostenkader 2024, omdat DNB stabiliteit belangrijk vindt. DNB ziet bovendien veel taken en werkzaamheden op haar afkomen en acht het in dat licht niet aan de orde om extra te bezuinigen t.o.v. hetgeen in het kader is opgenomen. Zoals hierna wordt toegelicht, wordt er in het kostenkader een compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling opgenomen. Voor 2024 is hier € 12,8 miljoen (5,0% conform de Cao-loon bedrijven, zie bijlage 3 voor de methodiek van de loon- en prijsbijstelling) voor opgenomen in het kostenkader. Dit levert inherent risico's voor 2024 als de daadwerkelijke loonontwikkeling in 2024 hoger ligt dan 5%. De loonontwikkeling blijft onzeker en zou ook lager uit kunnen vallen.

Tabel 1 Meerjarige kostenontwikkeling per zbo-taak

	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	B2024-B2023
Meerjarige begroting per zbo-taak	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln
Toezicht	188,4	194,3	201,6	220,2	234,5	14,3
Resolutie en DGS	23,0	24,5	21,9	22,2	22,8	0,6
Totaal	**211,4**	**218,7**	**223,5**	**242,4**	**257,3**	**14,9**

Het kostenkader 2021-2024 (zie tabel 2) gaat over alle zbo-taken. Volgens de afspraken, zoals gemaakt bij het vaststellen van het kostenkader, bedraagt het kostenkader voor 2024 € 257,3 miljoen (exclusief de post onvoorzien). Het kostenkader bestaat uit het basisbedrag, specifieke afspraken en loon- en prijsbijstelling. Zie bijlage 3 voor de afspraken die bij het opstellen van het kostenkader 2021-2024 zijn gemaakt.

Tabel 2 Ontwikkeling meerjarenkader (€ miljoen)

zbo-kostenkader DNB 2021-2024	2020	2021	2022	2023	2024
Basisbedrag Toezicht	188,4	188,4	188,4	188,4	188,4
Basisbedrag DGS	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9
Basisbedrag Resolutie	12,1	12,1	12,1	12,1	12,1
Besparingen		-1,7	-4,2	-6,6	-9,3
Uitbreiding takenpakket en intensiveringen		3,7	6,5	8,5	10,5
Digitale Strategie		7,2	6,1	6,4	7,1
Infasering datadiensten		0,0	2,5	5,0	7,5
Aanpassing huisvesting	9,0	-4,4	-4,4	-4,4	-4,4
Basisbedrag excl. uitbreiding Wtp				**220,3**	**222,8**
Uitbreiding taken Wtp (transitie NPR 2023 en 2024)				5,4	5,9
Basisbedrag incl. uitbreiding Wtp		**216,3**	**218,0**	**225,7**	**228,7**
Taakstelling		-0,9	-1,7	-2,6	-3,6
Loon- en prijsbijstelling 2021		3,2	3,2	3,2	3,2
Loon- en prijsbijstelling 2022			4,1	4,1	4,1
Loon- en prijsbijstelling 2023				12,0	12,0
Loon- en prijsbijstelling 2024					12,8
Begrotingskader	**211,4**	**218,7**	**223,5**	**242,4**	**257,3**
Post onvoorzien		2,5	3,2	4,4	5,5
Meerjarenkader	**211,4**	**221,2**	**226,8**	**246,8**	**262,8**

Sinds 2021 is het kostenkader per saldo gestegen door loon- en prijsbijstelling, taakstellingen en diverse uitbreidingen, zoals SSM, integriteitstoezicht en ingroei datadiensten. Voor de transitie Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) is in 2022 een aanpassing van het kostenkader voor 2023 en 2024 goedgekeurd, resulterend in een ophoging van € 5,4 miljoen in 2023 en € 5,9 miljoen in 2024. Zie paragraaf 2.3.3 over toezicht op Pensioenen voor de inzet die DNB in 2024 pleegt in het kader van de Wtp.

T.o.v. 2023 is het kostenkader gestegen met € 14,9 miljoen. De voornaamste oorzaak van deze stijging is de loon- en prijsbijstelling 2024 van € 12,8 miljoen.

Panelbijeenkomst

Een concept van de zbo-begroting 2024 is op 6 november 2023 besproken met vertegenwoordigers uit de verschillende sectoren. De verslagen van de panelbijeenkomsten zijn, net als de acties en adviezen voor DNB die hieruit zijn voortgekomen, terug te vinden op de website van DNB.

2. Speerpunten en belangrijkste activiteiten 2024

2.1 Speerpunten Toezicht

In de Visie op Toezicht[3] beschrijft DNB haar toezichtprioriteiten voor de periode 2021-2024. Uitgangspunten in de Visie op Toezicht zijn onder andere dat DNB daadkrachtig, snel en effectief moet kunnen optreden als de situatie daar om vraagt en dat goed toezicht duidelijke prioriteiten kent en wendbaar is waar nodig. De belangrijkste speerpunten voor effectief en doelmatig toezicht zijn: technologische vernieuwing, duurzaamheid en toekomstgerichtheid en streng op financieel-economische criminaliteit.

De doorvertaling van deze drie terreinen is hieronder beschreven. Daarnaast zijn de ambities ook vertaald in specifieke *Key Performance Indicatoren* (KPI's) die helpen om het behalen van onze doelstellingen scherp en meetbaar te maken[4].

2.1.1 Technologische vernieuwing

Nieuwe technologieën en digitalisering zorgen voor fundamentele veranderingen in de financiële sector en ook binnen het toezicht.

Het is aannemelijk dat ook in 2024 het digitale dreigingslandschap complex en divers blijft. Toenemende cyberaanvallen raken de gehele financiële sector en door onze steeds groter wordende afhankelijkheid van digitale diensten, processen en systemen, neemt bovendien de (potentiële) impact van deze aanvallen toe. Het beheersen van risico's op het gebied van informatiebeveiliging (IB), cyberweerbaarheid en uitbesteding blijft daarom onverminderd belangrijk voor een beheerste en integere bedrijfsvoering door financiële instellingen. Binnen dit langer lopende thema brengt DNB

2.1 Speerpunten Toezicht
2.1.1 Technologische vernieuwing
2.1.2 Duurzaamheid
2.1.3 Toezicht op financieel-economische criminaliteit
2.2 Speerpunten Resolutie en DGS
2.3 Toelichting per deelsector/deeltaak
2.3.1 Banken
2.3.2 Verzekeraars
2.3.3 Pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen
2.3.4 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen
2.3.5 Betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen
2.3.6 Trustkantoren
2.3.7 Overige Wwft-instellingen
2.3.8 Toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba
2.3.9 Cryptodienstverleners
2.3.10 Resolutie Banken
2.3.11 Resolutie Verzekeraars
2.3.12 DGS

3 De Visie op toezicht 2021-2024 (dnb.nl) sluit aan op de uitgangspunten van DNB2025: missie en strategie
4 Zie bijlage 1, Key Performance Indicators

jaarlijks accenten aan om focus te brengen in het toezicht en de sector meer gericht te beïnvloeden. Toezichtbreed speelt daarnaast de voorbereiding op de implementatie van de Digital Operational Resilience Act (DORA) een belangrijke rol.

Voor banken en betaalinstellingen ligt in 2024 de focus op de basis cyberhygiënemaatregelen, cyberweerbaarheid en cyberdreiging bij uitbesteding. Daarom zal DNB o.a. een thematisch onderzoek uitvoeren bij geselecteerde instellingen gericht op de effectiviteit van de cyberhygiënemaatregelen, zal DNB samen met de ECB een *Cyber Resilience Stress Tes*t uitvoeren om te testen hoe instellingen herstellen van cyberaanvallen en geeft DNB met de publicatie van *Cloud Expectations* ondersteuning aan instellingen om processen en methoden te verbeteren. Voor de pensioen- en verzekeringssector ligt de nadruk op operationele veerkracht van instellingen, kennis- en opleidingsniveau van bestuurders en (interne) toezichthouders en zicht en grip op uitbestedingsrisico's op kritieke derde partijen.

Daarnaast kijkt DNB ook specifiek naar het gebruik van *Artificial Intelligence* (AI) door instellingen. Het gebruik van AI biedt kansen, maar brengt ook mogelijke risico's met zich mee. DNB en AFM doen samen een onderzoek naar het toezicht op AI, dat begin 2024 zal worden gepubliceerd. Naast dit onderzoek met betrekking tot de brede ontwikkelingen in de financiële sector op het gebied van AI, zullen we ons in 2024 ook richten op specifieke sectoren.

Intern richt de digitale strategie van DNB zich in 2024 op verbeteringen die het gebruik van onze digitale tools bevorderen en vereenvoudigen én op investeringen in een nieuw datalandschap. Door het doorontwikkelen en aan elkaar koppelen van digitale deeloplossingen die in voorgaande jaren gerealiseerd zijn, maakt DNB in 2024 de stap naar een robuuste digitale ondersteuning van de toezicht-kernprocessen.

Omdat succesvol gebruik van digitale tooling sterk afhankelijk is van de kwaliteit en beschikbaarheid van data, start DNB in 2024 met de transitie naar een nieuw datalandschap voor Toezicht; een belangrijk onderdeel hiervan is de transitie naar de cloud en een nieuw dataplatform. Dit vernieuwde datalandschap borgt dat DNB ook in de toekomst data veilig toegankelijk kan maken en maakt het mogelijk om de toenemende hoeveelheid data te verwerken. De totale transitie naar het nieuwe datalandschap duurt voort tot na 2024.

In 2024 voegen we functionaliteiten aan het platform *Mijn DNB* toe op basis van de feedback uit de sector. We zullen onder andere de status van aanvragen en meldingen gaan tonen én we maken het voor instellingen makkelijker om intern samen te werken aan kwalitatieve uitvragen. Deze functionaliteit komt bovenop de reeds beschikbare functionaliteit, zoals het overzicht van geplande toezichtactiviteiten en het kunnen indienen van aanvragen, meldingen en rapportages bij DNB.

Ook zet DNB digitalisering in voor het meer risicogebaseerd werken en het efficiënter uitvoeren van onze taken, waarvoor reeds een besparing in de 2024 begroting is opgenomen. In 2024 creëren we overzichten in het *Mijn Toezicht* portaal met openstaande toezichtacties en realiseren we verbeteringen van bestaande functies om het gebruik te bevorderen en het potentieel van de digitale oplossingen nog meer te benutten. Daarnaast zijn er nieuwe wettelijke vereisten voorzien zoals voor de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp), Digital Operational Resilience Act (DORA) en Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCAR) die nieuwe en aangepaste digitale ondersteuning vergen.

Net als in voorgaande jaren houden we parallel aan de ontwikkeling van digitale tooling aandacht voor het behoud en de ontwikkeling van digitale kennis en vaardigheden bij medewerkers en het management van DNB om het potentieel van bestaande oplossingen ten volle te benutten. In het bijzonder richten we ons in 2024 op kennis en vaardigheden die nodig zijn om een goede adoptie van digitale tools te borgen.

2.1.2 Duurzaamheid

Klimaatverandering en milieuaantasting kunnen leiden tot risico's voor Nederlandse financiële instellingen. DNB besteedt daarom in haar toezicht expliciet aandacht aan duurzaamheid. Duurzaamheidsrisico's kunnen ontstaan door schade van klimaatverandering en milieuaantasting (fysieke risico's) of doordat financiële instellingen zich moeten aanpassen aan strenger beleid ten aanzien van *Environment, Social, Governance* (ESG)-factoren en/of veranderende consumentenvoorkeuren (transitierisico's).

DNB verwacht dat financiële instellingen inzicht hebben in alle materiële risico's, waaronder klimaat- en milieurisico's, en deze risico's beheersen en daarop sturen. In 2023 hebben we de 'Gids voor de beheersing van klimaat-en milieurisico's' uitgebracht en een 'nulmeting' gedaan om te zien in hoeverre instellingen acteren in lijn met de uitingen in de Gids. Aan de hand van de Gids en de uitkomsten van de nulmeting gaan we in 2024 in gesprek met financiële instellingen over de mate waarin zij klimaat- en milieurisico's hebben geïntegreerd in hun bedrijfsmodel, strategie, governance, risicobeheer en informatievoorziening. Ook voeren we risico-identificerende gesprekken, *deep dives* en *on-site* onderzoeken uit. Tevens zullen we de Gids actualiseren en uitbreiden met onder meer *good practices* over milieurisico's en sociale risico's. Door de dialoog aan te gaan met de sector, handvatten te bieden, en kennisuitwisseling te stimuleren, willen we instellingen stimuleren de risico's beter te beheersen. We volgen hierbij een pad richting een volwassen beheersing van deze risico's gebaseerd op concrete verwachtingen en handhaving, in lijn met de verdere inbedding van deze risico's in wet- en regelgeving. In 2024 zullen we aankondigen wanneer we de naleving van instellingen gaan beoordelen en, waar nodig, handhavend zullen optreden.

In 2024 gaat DNB door met de verankering van duurzaamheidsrisico's in de eigen toezichtmethodologie. Zo zetten we verdere stappen om de blootstelling van financiële instellingen aan klimaat- en milieurisico's te meten. We verfijnen daarbij de indicatoren voor fysieke klimaatrisico's en kijken naar indicatoren die nodig zijn voor het toezicht op de bredere milieurisico's zoals genoemd in de Gids. Daarnaast scherpen we de kwalitatieve indicatoren afkomstig uit de vragenlijst over de beheersing van deze risico's aan op basis van de in 2023 ontvangen feedback.

In ons toezicht betrekken we ook de door financiële instellingen uitgesproken ambities op het gebied van duurzaamheid, bijvoorbeeld de actieplannen die de ondertekenaars van het Klimaatcommitment in 2022 hebben gepubliceerd. Als deze onvoldoende worden nageleefd, kunnen ze reputatie- en juridische risico's meebrengen. Zodoende zullen wij dergelijke plannen structureel meewegen in de risicobeoordeling.

2.1.3 Toezicht op financieel-economische criminaliteit

Toezicht op het voorkomen van financieel-economische criminaliteit, zoals witwassen, corruptie, financiering van terrorisme en belastingcriminaliteit, heeft ook in 2024 onverminderd prioriteit. Ook het belang van naleving van de Sanctiewet 1977 blijft, zeker met het oog op de oorlog in Oekraïne, relevant.

Waar verschillende onder toezicht staande instellingen stappen hebben gezet in het versterken van hun poortwachtersfunctie, zijn er ook nog steeds instellingen die hierbij onvoldoende voortgang maken. Zoals verwoord in het rapport 'Van herstel naar balans' legt DNB in haar toezicht de nadruk op een risicogebaseerde aanpak. Deze biedt onder toezicht staande instellingen de ruimte om hun inspanningen die financieel-economische criminaliteit dienen te voorkomen, gerichter te maken door deze aan te passen aan de specifieke risico's van de portefeuille. Een beperktere inzet in het geval van lage risico's en meer capaciteit en aandacht op de hogere risico's. Een risicogebaseerde aanpak vereist ook dat instellingen verantwoordelijkheid nemen. Want de effectiviteit van deze aanpak is afhankelijk van de kwaliteit van het risicomanagement van een instelling.

In 2023 heeft DNB rondetafelgesprekken gevoerd met financiële instellingen over onder meer de invulling van de risicogebaseerde aanpak. De uitkomsten van deze gesprekken zijn door DNB

meegenomen in de herziening van de Leidraad Wwft, die de vorm van een gecombineerde *Q&A* en *Good Practice* heeft gekregen en die in het najaar van 2023 openbaar geconsulteerd is. Dit nieuwe document bevat verschillende voorbeelden van hoe instellingen invulling kunnen geven aan bepalingen uit de Wwft, waarbij het principe centraal staat dat het instellingen vrij staat om een andere invulling te kiezen indien zij aantoonbaar kunnen voldoen aan genoemde bepalingen. Daarnaast heeft de sector zelf aanvullende uitingen gedaan op basis van de uitkomsten van de gevoerde gesprekken. De praktische toepassing van de risicogebaseerde aanpak zal in 2024 de aandacht hebben van DNB. Daar waar sprake is van onvoldoende herstel dan wel ernstige tekortkomingen in de doorlopende risicobeheersing, zal DNB handhavend blijven optreden.

DNB ontwikkelt haar IT-middelen voortdurend en zet in op effectief en efficiënt gebruik van data en processen, onder meer met de toepassing van *outlier*detectie en het gebruik van *open source intelligence*. Ook voert DNB gesprekken met de sector over de toepassing van innovatieve technieken, zoals het gebruik van algoritmen bij transactiemonitoringprocessen. DNB moedigt instellingen aan om op verantwoorde wijze innovaties toe te passen, zeker wanneer deze kunnen bijdragen aan het versterken van de poortwachtersfunctie.

Er wordt veel waarde gehecht aan de samenwerking met partners in binnen- en buitenland. In Nederland draagt DNB actief bij aan de uitwisseling van kennis en informatie tussen ketenpartners in het Financieel Expertise Centrum (FEC). Internationaal steunt DNB een effectief Europees anti-witwastoezicht. In 2024 zullen de voorbereidingen voor een Europese AML autoriteit verder vorm krijgen, waarbij DNB zich zal inzetten voor een nauwe samenwerking met andere bevoegde autoriteiten in Europa.

Het afgelopen jaar is DNB aan de slag gegaan met de aanbevelingen die voortkwamen uit verschillende internationale evaluaties van haar integriteittoezicht, waaronder door de FATF. Deze activiteiten zullen begin 2024 afgerond worden, waarna de opgevolgde acties zullen worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering.

2.2 Speerpunten Resolutie en DGS

De meerjarenstrategieën (2021/2024) voor de verschillende resolutie- en DGS-deeltaken alsook de organisatiebrede strategische doelstellingen vormen een belangrijk uitgangspunt voor de werkzaamheden het komende jaar. In 2024 zal verder gebouwd worden aan de bestaande prioriteiten en wordt er tevens rekenschap gegeven aan belangrijke nieuwe ontwikkelingen, waaronder meerdere Europese wetgevingstrajecten maar bijvoorbeeld ook de strategische herziening die de Single Resolution Board (SRB) momenteel binnen het Europese Single Resolution Mechanism (SRM) uitvoert. Tevens zijn er de nodige lessen getrokken uit recente casuïstiek, deze hebben direct ook zijn weerslag op de taakuitvoering. Als wendbare organisatie pakken we deze lessen waar mogelijk direct op met als doel om nog effectiever en met meer impact te opereren.

- Operationaliseren van resolutieplannen en afwikkelbaarheid: Voortgang in afwikkelbaarheid bij instellingen wordt gemeten via *resolvability assessments* (een gestandaardiseerde beoordelingsmethode langs verschillende criteria van afwikkelbaarheid), waarvan de uitkomsten met instellingen besproken zullen worden.
- Operationaliseren van resolutie-instrumenten: Een doel is om de handboeken voor *bail-in*, *sale of business (SoB)* en inzet van de bijzondere bestuurder naar een voorlopige definitieve versie te brengen. Wat betreft banken sluit dit aan op de oproep van de SRB aan Nationale Resolutieautoriteiten (NRA's) om nationale handboeken af te ronden. Daarnaast zal de focus liggen op het creëren van draagvlak bij de relevante interne en externe *stakeholders* en op het testen van de instrumenten in crisissimulaties.
- Beleid: Belangrijke trajecten waar DNB wil bijdragen aan kwalitatief goede wet- en regelgeving betreffen de initiatieven rondom herziening van het Europese afwikkelkader voor middelgrote- en kleine banken (CMDI) en de Europese harmonisatie van herstel en afwikkeling van verzekeraars

(IRRD). Daarnaast blijft DNB betrokken bij verdere (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van een verzekeringsgarantiestelsel (IGS).
- Verstevigen Nederlandse Depositogarantie: In 2024 zal de focus liggen op het bevorderen van publieksbekendheid, het implementeren van lessen uit casuïstiek (Amsterdam Trade Bank) en het verder verbeteren van de door banken aangeleverde DGS-gegevens.

Tot slot zal gewerkt worden aan een nieuwe meerjarenstrategie (2025-2028) voor de verschillende taken.

2.3 Toelichting per deelsector/deeltaak

In de sectorspecifieke paragrafen gaan we in op de ontwikkelingen per sector en de specifieke aandachtsgebieden voor 2024.

2.3.1 Banken

De Nederlandse banken opereren in een omgeving die gekenmerkt wordt door momenteel hoge inflatie en het daaraan gerelateerde monetaire beleid, geopolitieke spanningen en een noodzakelijke klimaattransitie. Stijgende marktrentes zorgen weliswaar voor hogere rentebaten van banken, maar leiden ook tot onvrede onder spaarders. Toenemende concurrentie, mede gefaciliteerd door toenemende digitalisering, kunnen de vluchtigheid van deposito's vergroten. Afhankelijk van de behoefte van banken aan liquiditeit, kan dat tot opwaartse druk op de spaarrente leiden. Daarnaast gaat de snelheid waarmee de rente stijgt gepaard met risico's voor financiële instellingen, onrust op financiële markten en verkrappende financieringscondities. Met het oog op deze ontwikkelingen, zal in 2024 de nadruk in het bankentoezicht onder meer liggen op renterisico, liquiditeit en risico's in kredietportefeuilles. Hierbij wordt gelet op de *Asset & Liability Management* (ALM) raamwerken van banken en in hoeverre de banken robuuste *funding plans* hanteren, waarbij zij in staat zijn liquiditeitsschokken op korte termijn op te vangen. Evenzeer spelen de renterisicoposities van banken een belangrijke rol, waarbij wordt gelet op aannames omtrent klantgedrag en mitigatiestrategieën die worden toegepast.

Daarnaast blijven de ontwikkelingen op de Nederlandse huizenmarkt een toezichtprioriteit, met name rondom het risicomanagement van banken ten aanzien van aflossingsvrije hypotheken.

DNB richt zich naast risico's op de korte termijn tevens op risico's met een meer structureel karakter. Net als het afgelopen jaar, zal de komende jaren in zowel het *on-* als *off-site* toezicht onder meer aandacht uit blijven gaan naar risico's omtrent duurzaamheid, digitale transformatie, governance, datakwaliteit en cyberrisico bij banken. Bij het bepalen van haar prioriteiten voor het toezicht houdt DNB nadrukkelijk rekening met de aandachtsgebieden die binnen het *Single Supervisory Mechanism* (SSM) worden vastgesteld. Als prudentieel toezichthouder werkt DNB derhalve aan vroegtijdige identificatie van eventuele risico's bij banken, zodat deze tijdig geadresseerd kunnen worden. In aanvulling op het lopende toezicht worden ook verdiepende *on-site* onderzoeken ingezet. Middels het *Supervisory Review and Evaluation Process* (SREP) vindt een diepgaande beoordeling plaats van het risicoprofiel van de bank en worden de prudentiële eisen geformuleerd.

In 2024 zal aandacht blijven uitgaan naar nieuwe Europese wetgeving voor banken: de implementatie van het Bazel III pakket in Europa, de *Capital Requirements Regulation* (CRR3) en de *Capital Requirements Directive* (CRD6). DNB zal het ministerie van Financiën ondersteunen bij de implementatie van CRD6 in nationale wetgeving. Hiernaast blijft DNB bijdragen aan de verdere vormgeving van internationaal beleid, wet- en regelgeving en standaarden op het gebied van prudentieel- en integriteitstoezicht, onder andere de *Digital Operational Resilience Act* (DORA) en *Markets in Crypto-Assets Regulation* (MiCAR). Dit vindt onder meer plaats in EBA-, ECB- en BCBS-verband.

Cyberweerbaarheid van instellingen is één van onze prioriteiten binnen de Visie op Toezicht. Van financiële instellingen wordt verwacht dat zij hun beveiliging op orde hebben en zij regelmatig hun eigen cyberweerbaarheid testen.

Tabel 3 Inzet SI's en LSI's

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Bank SI inzet	195,4	195,2	197,2	2,0
Bank LSI inzet	109,1	116,1	114,2	-1,9
Totaal inzet	**304,5**	**311,3**	**311,5**	**0,1**

2.3.2 Verzekeraars

DNB onderkent in haar toezicht op verzekeraars in 2024 een aantal specifieke aandachtspunten. De thema's voor 2024 zijn: Vastgoed, *Artificial Intelligence*, ESG en Informatiebeveiliging, cyber-weerbaarheid en uitbesteding.

De vastgoedmarkt kent fundamentele risico's vanwege de renteontwikkelingen, stijgende kosten voor levensonderhoud, stijgende financierings- en bouwkosten en de veranderde vraag naar commerciële ruimtes. Gezien de significante *exposures* van verzekeraars zal DNB onderzoek doen naar woninghypotheken en commercieel vastgoed exposures om inzicht in de aard, omvang en beheersing van de risico's van deze *asset* categorieën te vergroten en waar nodig te mitigeren.

In 2024 wordt een inventariserend onderzoek gestart naar het gebruik van *Artificial Intelligence* (AI) door verzekeraars. Het gebruik van AI heeft mogelijke consequenties voor het bedrijfsmodel. Tegen de achtergrond van recente onderzoeken in de brede ontwikkelingen in de financiële sector op het gebied van AI, zullen we ons richten op concrete toepassingen door verzekeraars en de beheersmaatregelen die zij daarbij toepassen.

DNB zet de in de vorige jaren ingezette activiteiten op het gebied van integratie van duurzaamheid (ESG) in het toezicht voort en zal aandacht besteden aan de voortgang van implementatie van duurzaamheidrisico's in de governance en het risiscomanagement bij verzekeraars. De focus in 2024 zal liggen op de volgende activiteiten.

- Een brede uitrol van het *self-assessment*, gebaseerd op de in 2023 gepubliceerde klimaatgids;
- Hernieuwde aandacht voor de klimaatscenario's in de ORSA, met focus op verzekeringstechnisch risico, en
- Verdere verankering in de toezichtsmethodologie via risicomodellen.

Het beheersen van risico's op het gebied van informatiebeveiliging (IB), cyberweerbaarheid en uitbesteding blijft onverminderd belangrijk. Binnen dit langer lopende thema zal DNB in 2024 vooral kijken naar de voorbereiding van instellingen op de implementatie van de *Digital Operational Resilience Act* (DORA) in 2025. Daarbij zal DNB onder meer aandacht besteden aan de rol en het kennisniveau van bestuurders en (interne) toezichthouders op het gebied van DORA, ICT-security en governance. Het vergroten van het zicht en grip op uitbestedingsrisico's op kritieke derde partijen en voldoende (externe) *assurance* op uitbestede bedrijfsprocessen en cybersecurity is ook een speerpunt.

Naast deze toezichtthema's besteedt DNB extra aandacht aan enkele andere onderwerpen. Het lang lopende project aangaande de woekerpolissen zal geïntensifeerd worden naar aanleiding van de gerechtelijke uitspraken in september 2023. DNB zal de implicaties van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) op verzekeraars onderzoeken, o.a. door gerichte *on-site* onderzoeken naar *buy-outs* en het beoordelen van implementatieplannen. Verder zal er in navolging van de onderzoeken naar *Future Management Actions* (FMAs) op het gebied van Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen in 2023, een bredere inventarisatie en beoordeling van FMAs worden gedaan.Ook besteedt DNB specifieke aandacht aan het onderwerp 'herverzekeren', enerzijds door ontwikkelingen in de markt op het gebied van *Asset Intensive Reinsurance* te volgen en te beoordelen en anderzijds via een onderzoek naar herverzekeringsprogramma's van kleinere verzekeraars. Net als in 2023 zal door middel van

steekproeven opnieuw bij een aantal verzekeraars onderzoek worden gedaan naar de kwaliteit van de ingediende '*self-assessment* niet-financiële risico's'.
Sinds een aantal jaar werkt DNB actief mee aan de herziening van de Solvency II (SII) richtlijn. Ook in 2024 zal DNB, via bijdragen aan EIOPA en door technische advisering aan het ministerie van Financiën, een bijdrage leveren aan dit traject. Daarnaast zal DNB via EIOPA bijdragen aan de herziening van de Gedelegeerde Verordening. Een andere belangrijke internationale taak voor de verzekeraars en DNB betreft de EIOPA stress test die in 2024 zal worden uitgevoerd. Naast de 'reguliere' EIOPA stress test, vindt er ook een *cross-sectorale* klimaatstresstest plaats. Deze is gepland als een *top-down* exercitie (zonder data uitvraag bij de instellingen).

Voor wat betreft het integriteitstoezicht zet DNB de aandacht voor het risico op belangenverstrengeling in de sector voort. Ook blijft DNB aandacht besteden aan de naleving van de Sanctiewet bij verzekeraars. Met betrekking tot de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) gaat DNB gerichter kijken naar hoog-risicoproducten.

Tabel 4 Inzet verzekeraars

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**140,6**	**149,0**	**145,1**	**-3,9**

2.3.3 Pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen

2024 staat voor DNB onverminderd in het teken van de Wtp (Wet toekomst pensioenen), die per 1 juli 2023 in werking is getreden. De uiterste transitiedatum voor pensioenfondsen naar het nieuwe stelsel is 1 januari 2028. Dit is een omvangrijke, complexe en grotendeels onomkeerbare operatie die circa 19 miljoen actieve en gewezen deelnemers en pensioengerechtigden raakt. Hierbij zijn 193 pensioenfondsen en zeven premiepensioeninstellingen betrokken.

De inwerkingtreding van de wet wordt met een jaar verlengd, dat heeft impact op de geplande werkzaamheden voor zowel 2024 als daarna. Het is lastig in te schatten wat de exacte impact zal zijn, om die reden hebben we de eerder gedane inschatting gelaten zoals deze was (er is een stijging in het aantal ftes voorzien voor 2024 tov 2023) en daarmee een kleine marge gecreëerd. Het gevolg is dat er mogelijk sprake zal zijn van een onderschrijding van de begroting omdat werkzaamheden naar latere jaren schuiven.

In 2024 richt het Wtp-toezicht zich met name op de operationele voorbereidingen van pensioenfondsen op de transitie en beoordelingen van de overbruggingsplannen, partiële beoordelingen op contract, risicohouding, datakwaliteit en de eerste invaarbesluiten. Het precieze verloop van de transitie en de benodigde toezichtinspanningen van DNB zijn met onzekerheid omgeven, met als gevolg dat het risico op over- of onderschrijding groter is dan gewoonlijk. Belangrijke factoren zijn de timing en spreiding van de invaarbesluiten en daarnaast de kwaliteit van onderbouwing door instellingen. Volgens de huidige inschatting wordt de grootste hoeveelheid invaarbesluiten in 2025-2026 verwacht. Via een model wordt de actuele en verwachte capaciteitsplanning continu gemonitord en bijgesteld. Ook worden onze processen verder gedigitaliseerd en optimaal beschikbaar gemaakt voor het transitietoezicht.

Voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is (tijdelijke) extra toezichtcapaciteit voorzien. Gedurende de transitieperiode vangt DNB de continue veranderingen in het werk ook op door herprioritering binnen het reguliere pensioentoezicht en door een tijdelijke verhoging van de risicotolerantie van het reguliere toezicht. Dit kan leiden tot hogere restrisico's. Ongeveer 70% van het risicogebaseerde toezichtprogramma zal gericht zijn op de Wtp, terwijl ook de activiteiten in het

basisprogramma grotendeels gericht zijn op de risico's die samenhangen met deze transitie. De toezichtactiviteiten voor de Wtp zien met name op de operationele voorbereidingen en de beoordelingen.

In het reguliere toezicht zijn cybersecurity en *Environmental Social and Governance* (ESG) belangrijke aandachtspunten in 2024. Het extern delen van informatie is onderdeel van de toezichtstrategie bij deze thema's (cybersecurity, ESG en transitietoezicht).

Het beheersen van risico's op het gebied van informatiebeveiliging (IB), cyberweerbaarheid en uitbesteding blijft onverminderd belangrijk voor een beheerste en integere bedrijfsvoering door pensioenfondsen en -uitvoeringsorganisaties. Het accent voor 2024 zal liggen bij:

- De voorbereiding van instellingen op de implementatie van DORA in 2025. Daarbij zal DNB onder meer aandacht besteden aan de rol en het kennisniveau van bestuurders en (interne) toezichthouders op het gebied van DORA, ICT-security en -governance. DNB zal in 2024 een nadere inschatting maken van de implicaties van DORA op het DNB-toezicht op de pensioensector, en
- Het in kaart brengen van de operationele veerkracht van pensioenfondsen en -uitvoeringsorganisaties in relatie tot het weerstaan van en het herstel na cyberaanvallen van de pensioenfondsen en -uitvoeringsorganisaties en/of ketenpartners, waarbij DNB let op de aantoonbaarheid van de effectiviteit van maatregelen.

In het kader van het ESG-thema zal DNB toezien op de integratie van ESG-risico's in de strategie, risicobeheer en governance van pensioenfondsen. DNB zal op basis van een risicogebaseerde aanpak opvolging geven aan de uitvraag naar ESG-risico's in 2023, uitgevoerd bij een selecte groep pensioenfondsen. De pensioenfondsen die achterblijven in vergelijking met de verwachtingen, zoals beschreven in de Gids ter beheersing van klimaat- en milieurisico's (de Gids), zullen door DNB worden gevraagd om een *gap*-analyse en een actieplan. Verder zal de gids worden geüpdatet met nieuwe *good practices*, waaronder een voorbeeld van een klimaat-actieplan en een voorbeeld over het beheer van natuurverlies.

Bovendien zal ESG in 2024 een geïntegreerd onderdeel vormen van het reguliere toezicht, waarbij de vragenlijst met betrekking tot de beheersing van ESG-risico's zal worden aangescherpt op basis van de in 2023 ontvangen feedback. De vragenlijst zal vanaf 2024 structureel worden gebruikt; op basis van de uitkomsten zal steeds een risicogebaseerd programma worden opgesteld.

Ten slotte zal DNB evenals in voorgaande jaren onderzoeken doen naar potentiële kwetsbaarheden op het vlak van integriteitsrisico's in de pensioensector. Hierbij kan gedacht worden aan betrokkenheid bij belangenverstrengeling en onvoldoende naleving van de Sanctiewet.

Tabel 5 Inzet voor pensioenfondsen

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**113,1**	**135,8**	**137,0**	**1,2**

2.3.4 Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen

DNB en AFM hebben, in het kader van de EBA/ESMA SREP-Richtsnoeren en technische standaarden voor kapitaalbesluiten, hun samenwerking voor het toezicht op beleggingsondernemingen op meerdere vlakken geïntensiveerd. Zo worden de risicoanalyses ten aanzien van individuele instellingen door beide toezichthouders bij elkaar gebracht, om uiteindelijk te komen tot één gezamenlijk, integraal risicobeeld. Naar verwachting zal dit proces eind 2023 voor de eerste instellingen zijn voltooid.

Bij de te nemen SREP-besluiten zal DNB daarmee, veel meer dan voorheen, ook de risico's die binnen het toezichtmandaat van de AFM vallen, meewegen en zullen AFM en DNB meer tot een gezamenlijke toezichtstrategie komen. Ook bij andere toezichtwerkzaamheden is de samenwerking met de AFM verder geïntensiveerd. Denk aan het gezamenlijk voeren van toezichtgesprekken met instellingen, uitvoeren van toezichtonderzoeken en toetsen van bestuurders. In 2024 zullen de ontwikkelingen op dit vlak zich verder voortzetten. Mede op basis van de genoemde Richtsnoeren kunnen instellingen meer gezamenlijke en/of geüniformeerde data- uitvragen van DNB en AFM verwachten. DNB en AFM oriënteren zich nog op mogelijkheden om te komen tot een robuuste oplossing voor een geautomatiseerde uitwisseling van data en toezichtinformatie tussen beide organisaties.

DNB maakt van datakwaliteit opnieuw een speerpunt in haar toezichtactiviteiten in 2024. Datakwaliteit is randvoorwaardelijk voor het succes van de door DNB gehanteerde datagedreven toezichtaanpak. Helaas heeft DNB moeten vaststellen dat er op dit vlak nog het nodige te wensen overblijft. De datagedreven toezichtaanpak levert hierdoor nog niet de efficiëntie op die DNB bij het toezicht op deze omvangrijke sector voor ogen staat.

DNB verwacht dat de bovenkant van de markt in 2024 verder zal consolideren. Ook aan de onderkant van de markt blijven concentratietendensen zichtbaar. Partijen met handelsactiviteiten zijn sterk afhankelijk van de algehele economische ontwikkelingen en de volatiliteit op de beurzen. De hogere rentestanden leiden tot verschuivingen tussen *asset*klassen. De aanstaande veranderingen in het Nederlandse pensioenstelsel zullen ook voor de zelfstandige vermogensbeheerders tot kansen en bedreigingen leiden.

Qua beleidsagenda richt DNB zich onder meer op de herziening van de AIFMD en de *review* van de *Investment Firm Regulation* (IFR) en de *Investment Firm Directive* (IFD). Naar verwachting zullen ook klimaat- en milieurisico's steeds meer een vaste plek in de risicoanalyses en in de kapitaalbesluiten van DNB en AFM gaan krijgen.

De totale toezichtinzet van DNB op de sector zal in 2024 in lijn met voorgaande jaren liggen.

Tabel 6 Inzet voor beleggingsinstellingen en –ondernemingen

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**31,8**	**31,0**	**30,6**	**-0,4**

2.3.5 Betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen

Sinds PSD2 wordt de betaalsector gekenmerkt door een aanhoudende marktdynamiek. Ook in 2024 verwacht DNB dat nieuwe bedrijven zullen toetreden tot de markt en enkele bedrijven deze zullen verlaten, zullen fuseren of worden overgenomen. Met zowel toetreding als uittreding is een aanzienlijke toezichtinspanning gemoeid. Door de toename van *exits* groeit het aantal instellingen evenwel minder snel dan in voorafgaande jaren.

Een nieuwe factor in deze dynamiek is het verslechterde economische tij. Betaalvolumes groeien minder hard dan in voorgaande jaren, prognoses van startende ondernemingen blijken soms te rooskleurig en de marktomstandigheden voor het aantrekken van financiering zijn minder gunstig. Dit vergt aanpassingsvermogen van instellingen. DNB zal tegen deze achtergrond letten op het risicobeheer en de soliditeit van instellingen, in het bijzonder met betrekking tot de bescherming van derdengelden bij negatieve ontwikkelingen. Dit laatste vormt een continuering van een speerpunt dat in 2022 en 2023 is ingezet.

Een ander speerpunt in 2024 is cyberrisico. DNB heeft hier de afgelopen jaren aandacht aan besteed als onderdeel van de beheersing van operationele risico's. Cyberdreigingen blijven toenemen en

sommige instellingen kunnen nog stappen zetten om de weerbaarheid te vergroten. Daarom zal in 2024 thematisch onderzoek naar cyberdreigingen plaatsvinden.

Het afgelopen jaar heeft DNB onderzoek afgerond naar de beheersing van integriteitsrisico's bij *submerchants*. In een aantal gevallen hadden instellingen de risicobeheersing niet op orde. In 2024 zal voor deze instellingen toezichtcapaciteit worden ingezet om te borgen dat tekortkomingen worden opgelost.

Op het gebied van integriteitsrisico's besteedt DNB in 2024 aandacht aan transactiemonitoring: het doel is om vast te stellen of betaalinstellingen bij het verwerken van transacties voor hun partners voldoende aandacht hebben voor de integriteitsrisico's van die transacties. Dit naar aanleiding van conclusies die zowel EBA als DNB hebben getrokken dat hier ruimte is voor verbetering. Daarnaast signaleert DNB nieuwe trends, die mogelijk zorgen voor verhoogde risico's. Voorbeelden van zulke trends zijn: een toenemend gebruik van virtuele IBANs, van *white labeling* en van *third party merchant acquiring*. DNB zal in 2024 identificerende onderzoeken doen naar deze trends, met name gericht op de daaruit voortvloeiende integriteitsrisico's.

De totale toezichtinzet van DNB op de sector zal naar verwachting in 2024 in lijn met voorgaande jaren liggen. Onderdeel hiervan vormt een inspanning voor de implementatie van MiCAR voor betaalinstellingen. De exacte omvang van deze werkzaamheden is momenteel onzeker.

Tabel 7 Inzet voor betaalinstellingen

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**38,8**	**41,0**	**42,1**	**1,1**

2.3.6 Trustkantoren

Van trustkantoren wordt verwacht dat zij de rol van poortwachter vervullen. De integriteitsrisico's verbonden aan de vaak internationale dienstverlening zijn ook in 2024 onverminderd hoog. Voorbeelden zijn het risico op witwassen en belastingontduiking. Daarom blijft DNB ook in 2024 veel aandacht besteden aan onderzoek naar de herkomst van het vermogen van de doelvennootschap, de voortdurende controle en een adequaat transactieprofiel.

Daarnaast speelt DNB met haar toezicht in op de actualiteit. Daarbij kijken we naar de ontwikkelingen in het risicoprofiel van individuele trustkantoren en ontwikkelingen in de sector als geheel. Zo zorgen we dat we onze capaciteit daar in zetten waar de risico's het hoogst zijn. We baseren ons daarbij op een jaarlijkse uitvraag van informatie bij de sector, incidentmeldingen door trustkantoren zelf en signalen van partners. Deze werkwijze leidt ertoe dat we bij de door ons onderzochte trustkantoren regelmatig onvolkomenheden aantreffen. De daaropvolgende handhavingsinspanning om herstel te bewerkstelligen, zal in 2024 hoog zijn.

Tabel 8 Inzet voor trustkantoren

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**22,1**	**25,1**	**25,6**	**0,4**

2.3.7 Overige Wwft-instellingen

DNB houdt uit hoofde van de Wwft toezicht op aanbieders van onder andere de volgende diensten: verstrekken van leningen, financiële *leasing* en kluisverhuur. Een bijzonder kenmerk van deze groeiende sectoren is dat er vaak geen vergunning- of registratieplicht is voor deze activiteiten. Om inzicht te houden in de instellingen die deze diensten verlenen, zet DNB in op gebruik van data. Ook het doorlopend onderzoek naar de integriteitsrisico's die spelen in deze sector blijft belangrijk. Dat doet DNB door gesprekken te voeren met brancheverenigingen en FEC-ketenpartners. DNB zal in 2024 ook onderzoek doen bij individuele instellingen naar aanleiding van ontvangen signalen. Daarnaast blijft het vergroten van het bewustzijn van naleving van de toepasselijke wet- en regelgeving een speerpunt voor deze sector en zal hiertoe worden ingezet op brede communicatie, gericht op een gehele subpopulatie.

Tabel 9 Inzet voor overige Wwft-instellingen

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal inzet	**0,9**	**1,7**	**1,2**	**-0,5**

2.3.8 Toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

DNB is verantwoordelijk voor het toezicht op financiële instellingen en op een aantal niet-financiële instellingen in Caribisch Nederland. Daarbij is een goede samenwerking met de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) essentieel. Ook op de BES-eilanden blijven risico's ten aanzien van financieel-economische criminaliteit in 2024 aandacht vragen. In het toezicht zullen analyses van transactiedata bij banken worden ingezet om zicht te krijgen op potentiële kwetsbaarheden. Ook het monitoren van de opvolging van bevindingen uit eerdere toezichtonderzoeken vergt capaciteit. Daarnaast zal DNB in 2024 extra aandacht besteden aan het onderwerp belangenverstrengeling. De financiële sector op Caribisch Nederland heeft sterke verwevenheden met de financiële sector op met name Curaçao. De banken en verzekeraars die actief zijn op de BES-eilanden doen dit voornamelijk via een bijkantoor en in enkele gevallen via een dochter waarvan de hoofdonderneming zetelt op Curaçao of Sint Maarten. Daarom geeft DNB het toezicht op de dochter - waar nodig - vorm in samenwerking met de CBCS. In het geval van bijkantoren ligt het toezicht primair bij de CBCS en zijn zowel de informatiepositie als de bevoegdheden van DNB beperkt.

Naar verwachting zullen een of meerdere geldtransactiekantoren actief worden op de BES. Gezien het inherent hoge risico dat is verbonden aan deze dienstverlening zal het toezicht hierop intensief zijn.

Tabel 10. Inzet voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal	**4,5**	**4,8**	**5,2**	**0,3**

2.3.9 Cryptodienstverleners

Op Europees niveau worden nieuwe regels opgesteld voor de crypto-sector waarmee bestaande cryptodienstverleners, maar ook aanbieders van andere - nu nog niet onder toezicht staande - diensten met betrekking tot crypto's onder integriteitstoezicht, gedragstoezicht en prudentieel toezicht zullen komen. Dit betreft de *Markets in Crypto Assets* verordening (MiCAR). Als gevolg van de nieuwe regels krijgt DNB er toezichttaken bij, zoals het toezicht op uitgevers van stablecoins en zal het integriteitstoezicht op cryptodienstverleners (CASPs) vanaf 2025 onder het mandaat van de AFM vallen, in 2024 bereidt DNB deze overgang voor. DNB zal in 2024 kennis en informatie overdragen aan de AFM. Daarnaast zullen de gebruikelijke toezichttaken zoals de jaarlijkse uitvraag, het uitvoeren van onderzoeken en het beoordelen van registratie aanvragen ook in 2024 worden uitgevoerd.

Voor 2024 is onduidelijk of het aantal registratie aanvragen zal stijgen of juist dalen. Op dit moment lijkt het aanzienlijke aantal registratie- en vergunning aanvragen van binnen en buiten de cryptosector erop te wijzen dat instellingen zich voorbereiden op de nieuwe situatie. Dat resulteert in een lagere begrote inzet voor 2024.

DNB is voornemens om in 2024 een thema-onderzoek uit te voeren om te toetsen in hoeverre de wettelijke verplichtingen in de praktijk worden nageleefd. Het onderzoek zal begin 2024 starten om ruimte te houden voor uitloop en/of handhaving en (mede) gebaseerd worden op de resultaten van de vragenlijst integriteitsrisico's 2023. DNB zal in 2024 bovendien onverminderd aandacht besteden aan onderzoek naar en handhaving ten aanzien van illegale cryptodienstverlening.

Tabel 11 Inzet voor cryptodienstverleners

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	Fte
Totaal	**11,9**	**14,0**	**13,4**	**-0,6**

2.3.10 Resolutie Banken

DNB zal in 2024 verder werken aan het operationeel uitvoerbaar maken van de resolutiestrategieën van banken. Er zal onder leiding van de SRB in Brussel een verschuiving gaan plaatsvinden van resolutieplanning naar testen en het verder brengen van de afwikkelplannen. DNB zal actief bijdragen aan deze strategische herziening van de SRB die ook van belang zal zijn voor de werkzaamheden de komende jaren. De CMDI herziening van de Europese Commissie is een ander belangrijk beleidsonderwerp waar DNB aan zal bijdragen.

Voor de grootbanken (*significant institutions, SI's*) die onder de directe verantwoordelijkheid van de SRB vallen, zal 2024 een omslagpunt vormen. Na afronding van de huidige resolutieplanning cyclus worden deze banken geacht te voldoen aan de SRB's *Expectations for Banks*. De banken zullen daarmee over de benodigde capaciteiten moeten beschikken om in termen van resolutieplanning afwikkelbaar te zijn. De aandacht bij deze banken zal daarmee verschuiven van resolutieplanning naar testen en het verder brengen van de afwikkelplannen. In deze laatste reguliere planningscyclus zal opnieuw de voortgang op afwikkelbaarheid worden beoordeeld en zullen mogelijke belemmeringen worden geïdentificeerd die door deze banken moeten worden weggenomen.

Resolutieplanning op de middelgrote en kleine banken (*less significant institutions, LSI's*) volgt met enige afstand de planning van de grootbanken. In 2024 ligt evenals in 2023 de focus op het updaten van resolutieplannen en het operationaliseren van de plannen in instelling-specifieke technische documenten. Voor alle banken met resolutie als afwikkelstrategie is een afwikkelbaarheidsbeoordeling uitgevoerd en zijn verbeteringen naar deze banken gecommuniceerd. Tevens hebben deze banken een *self-assessment* in termen van afwikkelbaarheid uitgevoerd en mogelijke tekortkomingen geïdentificeerd. Databeschikbaarheid voor resolutieplanning en executie blijft een punt van aandacht voor de komende resolutieplanning cyclus.

Alle banken (SI's en LSI's) zullen in 2024 opnieuw een MREL-besluit van DNB ontvangen. DNB zal tevens actief bijdragen aan internationale beleidsdiscussies om te borgen dat banken over voldoende verliesabsorberend- en herkapitalisatievermogen blijven beschikken.

Het resolutie-instrumentarium verder operationeel uitvoerbaar maken blijft een belangrijk speerpunt voor 2024. De handboeken voor *bail-in*, *sale of business* en voor de inzet van een bijzondere bestuurder zullen naar een voorlopig definitieve versie worden gebracht en ter consultatie worden aangeboden aan de SRB. Instelling specifieke *playbooks* zullen op basis van eerder commentaar en nadere *guidance* (bijv. het claimrechtmechanisme bij het *bail-in* instrument) opnieuw worden beoordeeld. Gesprekken met interne en externe stakeholders die van belang zijn voor de inzet van het resolutie instrument worden voortgezet. Het instrumentarium zal tot slot ook op onderdelen getest worden middels een *dry-run* of crisissimulatie.

Er zal verder gewerkt worden aan de mogelijkheden om een resolutiewaardering[5] voor LSI's uit te voeren. De data-vereisten aan de instelling kant zullen nader worden getoetst aan de hand van het DNB-beleid. DNB zal verder werken aan het waarderingsmodel en andere waarderingsmethodes om tot een goede waardering te kunnen komen, mocht dit nodig zijn[6].

Tabel 12 Inzet Resolutie Banken

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal	**41,9**	**29,5**	**27,3**	**-2,2**

2.3.11 Resolutie Verzekeraars

In 2024 zal DNB verder werken aan het onderzoeken en operationaliseren van het resolutie-instrumentarium voor verzekeraars. Nieuwe inzichten over de resolutie-instrumenten zullen hun weerslag vinden in de resolutieplannen voor de verschillende verzekeraars. Daarnaast neemt de aandacht van DNB voor het beoordelen van de afwikkelbaarheid van verzekeraars toe. Ook zal DNB actief bijdragen aan de implementatie van de *Europese Insurance Recovery and Resolution Directive* (IRRD).

De afgelopen jaren heeft DNB resolutieplanning opgestart voor alle verzekeraars die daarvoor in aanmerking komen. In 2024 zullen de resolutieplannen verder worden verdiept op specifieke thema's. Daarnaast staat het bevorderen van de afwikkelbaarheid van verzekeraars centraal. Na de publicatie van de beleidsregel afwikkelbaarheid in 2023 en de daaruit voortvloeiende nulmeting bij alle relevante verzekeraars, zal DNB in 2024 de bevindingen terugkoppelen en waar nodig met de verzekeraars in

5 Met waardering (*valuation*) wordt de uitvoering van een prudentiële en realistische waardering van een balans van een bank in resolutie bedoeld.
6 Als DNB niet tijdig een onafhankelijke externe waardeerder kan contracteren, zal DNB zelf een voorlopige waardering uit moeten voeren.

gesprek gaan over benodigde verbeteringen. Daarnaast zal DNB mogelijk op specifieke onderwerpen nadere duiding bij de beleidsregel publiceren.

Voor het operationaliseren van het resolutie-instrumentarium is in het afgelopen jaar aangevangen met het opstellen van handboeken. In 2024 beoogt DNB om de handboeken inzake *bail-in*, overdracht en de inzet van de bijzondere bestuurder af te ronden. Verder zal een start gemaakt worden met het handboek inzake de overbruggingsinstelling. Daarnaast zal DNB verdere voorbereidingen treffen om bij naderend falen van een verzekeraar tijdig over een adequate waardering te beschikken.
Aan de beleidskant is de implementatie van de IRRD een belangrijk onderwerp in 2024. Uitgaande van een positieve afronding van de triloog IRRD voor de EP verkiezingen, zal DNB ondersteunen bij de vertaalslag naar de Nederlandse wetgeving en bijdragen aan de ontwikkeling van *guidelines* en *technical standards* door EIOPA. Daarnaast blijft DNB in 2024 actief betrokken bij internationale en nationale beleidsdiscussies ter verbetering en convergentie van resolutiestandaarden en -praktijken. Dit doet DNB als lid van de werkgroepen binnen de IAIS, de FSB en EIOPA. Tot slot blijft DNB betrokken bij verdere (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van een verzekeringsgarantiestelsel (IGS).

Tabel 13 Inzet Resolutie Verzekeraars

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	Fte
Totaal	**22,0**	**22,6**	**23,1**	**0,6**

2.3.12 DGS

In 2024 gaat DNB verder met het bestendigen van de lessen die zijn getrokken uit de DGS activatie in 2022 naar aanleiding van het faillissement van Amsterdam Trade Bank N.V. (ATB)

De recente ATB-casus heeft aangetoond dat het uitkeringsproces voor Nederlandse depositohouders adequaat is ingericht, en de casus heeft uitgewezen dat er ruimte is voor verbetering van uitkeringen aan buitenlandse klanten. In 2023 is DNB gestart met het inrichten van alternatieve inlogmethoden zodat ook niet-Nederlandse klanten kunnen inloggen op het webportaal. Dit wordt in de eerste helft van 2024 afgerond. Daarnaast werkt DNB in 2024 aan andere verbeteringen in het uitkeringsproces. Voor uitkeringen aan klanten van buitenlandse bijkantoren werkt DNB in 2024 verder aan het operationaliseren van de afspraken met andere Europese DGS-organisaties. Hierbij zet DNB in op het vinden van multilaterale oplossingen binnen het Europese *Forum for Deposit Insurers* (EFDI) en het uitwerken en testen van gezamenlijke crisisdraaiboeken met de voor Nederland belangrijkste partner-DGS-organisaties.

Om binnen zeven werkdagen te kunnen uitkeren, werkt DNB samen met de banken aan het Individueel Klantbeeld (IKB). Ook in 2024 continueert DNB het monitoren van de DGS verplichtingen van banken door de tijdigheid en kwaliteit van de IKB-bestanden en de beheersing van het IKB-systeem te beoordelen, conform het Beoordelingskader Naleving Vereisten IKB.

Een hoge mate van bekendheid met het DGS verkleint de kans op bankruns en daarom zet DNB verder in op publieksvoorlichting. DNB lanceert in 2024 een nieuwe publiekscampagne om samen met de banken steeds meer Nederlanders bekend te maken met de Nederlandse Depositogarantie.

In het kader van de beleidsontwikkeling van het DGS wordt verder gewerkt aan het monitoren en beïnvloeden van het wijzigingsproces van de DGS-richtlijn als onderdeel van de herziening van het CMDI raamwerk. De focus voor de DGS-taak ligt hierbij op het doorvoeren van de voorgestelde technische verbeteringen en vraagstukken zoals overdracht van premies, de omgang met derdenrekeningen en anti-witwasregelgeving.

Bij de activering van het DGS wordt een beroep gedaan op het Depositogarantiefonds (DGF). Het DGF wordt direct gefinancierd door de banken. De overige werkzaamheden worden gefinancierd met de zbo-begroting, waaronder de jaarverslaglegging van het DGF en de ondersteuning van het DGF bestuur. Naar verwachting bereikt het fonds de gestelde doelomvang medio 2024. Voorts wordt er in 2024 prioriteit gegeven aan het implementeren van de gewijzigde regelgeving voor het DGS in Caribisch Nederland, waaronder het oprichten van een Stichting voor het opbouwen en beheren van een fonds. De samenwerking met de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) wordt verder uitgebouwd. DNB en de CBCS zullen samen optrekken bij de implementatie van de gewijzigde regelgeving op onder andere data uitvragen en uitkeringsstrategie.

Tabel 14 Inzet DGS

	Realisatie 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	B2024 - B2023
	fte	fte	fte	fte
Totaal	**12,1**	**10,0**	**10,3**	**0,3**

3. Financiën

3.1 zbo-begroting

De omvang van de zbo-begroting stijgt ten opzichte van 2023 met € 14,9 miljoen naar € 257,3 miljoen. Deze stijging wordt voor een groot deel verklaard door de loon- en prijsbijstelling. Hiervan is de compensatie voor loon- en prijsontwikkeling de grootste oorzaak, in het kostenkader heeft DNB namelijk voor € 12,8 miljoen voor 2024 aan compensatie ontvangen, zie ook figuur 1 over de ontwikkeling van de loon- en prijsbijstelling gedurende het kostenkader 2021-2024. De doorwerking van de verwachte loon- en prijsbijstelling raakt alle deelbegrotingen, zowel op de directe inzet als de overige benoemde categorieën in tabel 15. Ook stijgt de begroting door afspraken die gemaakt zijn bij het opstellen van het kostenkader 2021-2024 (zie bijlage 3).

Figuur 1 toont de ontwikkelingen die gedurende het kostenkader 2021-2024 wijzigen. Het gaat zowel om verhogingen als verlagingen. Zo lopen de besparingen en taakstellingen op tot € 13 miljoen in 2024. De besparingen zijn onder meer gerealiseerd door efficiëntere uitvoering van onze hoofd-processen. De loon- en prijsbijstelling draagt voor € 32 miljoen bij aan de stijging in de periode 2021-2024. De uitbreiding en intensivering van het takenpakket, inclusief de transitie voor de Wtp loopt op tot € 16 miljoen. De infasering van de datadiensten stijgt met €2,5 miljoen vanaf 2023. De ophoging van het kostenkader voor de Digitale Strategie Toezicht lag rond de € 7 miljoen.

In de volgende alinea's gaan we in op de zbo-begroting 2024 en de vergelijking met 2023. De zbo-begroting is opgedeeld in een aantal categorieën. Tabel 15 laat voor de gehele zbo-begroting de vergelijking tussen 2024 en 2023 per categorie zien.

3.1 zbo-begroting

3.2 Financiële toelichting deelbegrotingen

3.3 Financiering

Figuur 1 Historisch verloop kostenkader in miljoenen exclusief basisbedragen en aanpassing huisvesting

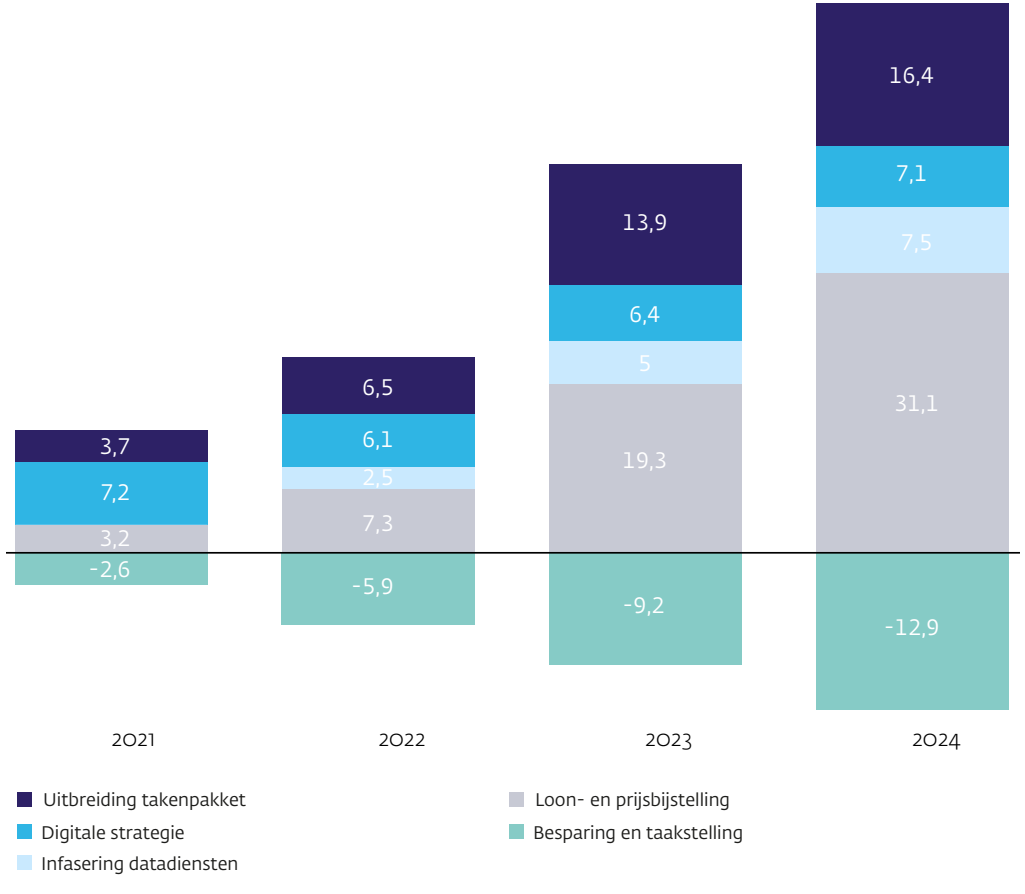

Tabel 15 Uitsplitsing zbo-begroting 2024 naar categorieën

Categorie	Realisatie 2022 EUR mln	Budget 2023 EUR mln	Budget 2024 EUR mln	B2024 - B2023 EUR mln
Directe inzet	96,4	111,1	115,4	4,3
Inhuur en afschrijvingen	3,3	3,5	4,1	0,5
Juridische activiteiten	5,3	6,8	7,5	0,7
Digitale strategie/ICT	69,2	70,6	76,9	6,3
Bedrijfsvoering en programma Huisvesting	20,2	21,6	23,0	1,4
Adviesdiensten en overig	25,4	28,8	30,4	1,6
Totaal begroting	**219,8**	**242,4**	**257,3**	**14,9**

Directe inzet (€ +4,3 miljoen)

De kosten nemen ten opzichte van 2023 met € 4,3 miljoen toe. De voornaamste oorzaak is de jaarlijkse loon- en prijsindexering. Tegenover de hogere kosten heeft DNB de taakstellingen geabsorbeerd die in het kostenkader zijn opgenomen.

Inhuur en afschrijvingen (€ + 0,5 miljoen)

De kosten nemen met € 0,5 miljoen toe. De toename is het gevolg van de afgesproken opschaling voor de inhuur voor *on-sites* en het beoordelen van interne modellen in het bankentoezicht.

Juridische activiteiten (€ + 0,7 miljoen)
De in het kostenkader opgenomen verhoging van de capaciteit voor het behandelen van bezwaarschriften is opgenomen in de begroting. Voor 2024 intensiveert DNB de tijdelijke uitbreiding voor de juridische begeleiding bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

ICT en digitale strategie toezicht (€ + 6,3 miljoen)
De kosten stijgen met € 6,3 miljoen ten opzichte van 2023. De voornaamste oorzaak is ook hier de jaarlijkse loon- en prijsindexering. Daarnaast wordt op DNB niveau verder geïntensiveerd op datamanagement en informatiebeveiliging. Ook is in 2024 een begin gemaakt met het verfijnen van de toerekening van de datacenter kosten aan de zbo-taken. Als laatste verklaart de infasering van de datadiensten (zoals vastgelegd in het kostenkader) € 2,5 miljoen van de stijging voor de taak toezicht.

Bedrijfsvoering en programma Huisvesting7 (€ + 1,4 miljoen)
De toename wordt veroorzaakt door de loon- en prijsindexering.

Adviesdiensten en overig[7] (€ + 1,6 miljoen)
De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de loon- en prijsindexering.

3.2 Financiële toelichtingen deelbegrotingen

DNB verdeelt haar kosten voor de uitvoering van de zbo-taken naar deelsectoren. In tabel 16 staat het overzicht van de deelbegrotingen naar doelgroepen. Afwijkingen van meer dan 5% en/of € 1 miljoen per doelgroep worden hieronder apart toegelicht. De afwijking van de deelbegrotingen voor de beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (€ + 0,3 miljoen (3%)), aanbieders van cryptodiensten (blijft gelijk), Resolutie banken (€ - 0,2 miljoen (-2%)), Depositogarantiestelsel NL (€ + 0,2 miljoen (3%)) is minder dan 5% en/of € 1 miljoen. Hiervoor geldt in algemene zin dat de kosten toenemen door de loon- en prijsbijstelling.

7 Onder Bedrijfsvoering vallen bijvoorbeeld huisvestingskosten en inkoop. Onder de Adviesdiensten en overig vallen de kosten voor ondersteuning als HR, financiën, communicatie, directie e.d.

Tabel 16 Overzicht deelbegrotingen

	Realisatie 2022	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	B2024 - B2023
Kostenverdeling doelgroepen	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln	EUR mln
Toezicht op significante banken	58,3	58,4	61,0	62,5	67,5	5,1
Toezicht op overige banken	32,0	30,2	33,1	36,0	38,0	2,0
Toezicht op verzekeraars	42,3	42,5	42,9	44,8	47,1	2,2
Toezicht op zorgverzekeraars	2,5	3,5	3,0	2,2	2,2	0,0
Toezicht op pensioenfondsen	32,1	31,9	31,7	40,8	44,2	3,4
Toezicht op Bobi's	8,6	8,7	8,4	9,1	9,5	0,3
Toezicht op betaalinstellingen	10,5	9,6	10,9	11,8	12,7	0,9
Toezicht op trustkantoren	5,9	5,4	5,9	7,1	7,5	0,5
Toezicht op overige Wwft instellingen	0,5	0,7	0,8	0,6	0,4	-0,1
Toezicht op cryptodienstverleners	3,0	1,6	2,7	3,9	3,9	0,0
Toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba	1,2	1,8	1,2	1,5	1,6	0,1
Totaal Toezicht	**197,0**	**194,3**	**201,6**	**220,2**	**234,5**	**14,3**
Resolutie banken	10,3	10,3	9,5	9,1	9,0	-0,2
Resolutie verzekeraars	5,4	6,4	6,5	6,8	7,3	0,5
Depositogarantiestelsel (NL)	6,9	7,4	5,6	6,0	6,2	0,2
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,1
Totaal Resolutie en DGS	**22,8**	**24,5**	**21,9**	**22,2**	**22,8**	**0,6**
Totaal zbo	**219,8**	**218,7**	**223,5**	**242,4**	**257,3**	**14,9**

Toelichting deelbegrotingen banken (€ + 7,1 miljoen (7%))
De inzet van capaciteit op banken blijft nagenoeg gelijk. De effecten van de loon- en prijsbijstelling is de belangrijkste oorzaak van de kostenstijging. Daarnaast vindt binnen de bancaire deelbegroting de toename van capaciteit voor modelbeoordelingen (conform afspraken uit het kostenkader) plaats (€ 0,6 miljoen).

De IT-kosten stijgen met zo'n € 2,5 miljoen, deels door de loon- en prijsbijstelling, maar ook het aandeel in de infasering van de datadiensten zorgt voor een stijging van de IT-kosten (€ 1,2 miljoen).

Toelichting deelbegrotingen (zorg)verzekeraars (€ + 2,2 miljoen (5%))
De begrote inzet neemt verder af met 3,9 fte ten opzichte van 2023. De lagere inzet volgt grotendeels uit de fusie tussen twee verzekeraars. Toch stijgen de kosten door de opgenomen loon- en prijsbijstelling.

Toelichting deelbegroting pensioenfondsen (€ + 3,4 miljoen (8%))
Conform het verzoek van DNB tot aanpassing van het kostenkader voor toezicht op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is het kostenkader 2024 met € 0,5 miljoen opgehoogd ten opzichte van 2023. De op basis van de nieuwe pensioenwetgeving benodigde toezichtcapaciteit voor 2025 en verder zal ook worden meegenomen bij de besprekingen over het kostenkader 2025-2028.

De inschatting van DNB voor de inzet in 2024 ligt in lijn met de verwachte opschaling, die ten grondslag lag aan de ophoging van het kostenkader. De geringe toename in capaciteit verklaart de kostenstijging maar ten dele. De loon- en prijsbijstelling is de voornaamste oorzaak van de stijging van de kosten.

De IT-kosten stijgen met zo'n € 1,4 miljoen, deels door de loon- en prijsbijstelling, maar ook het aandeel in de infasering van de datadiensten zorgt voor een stijging van de IT-kosten.

Toelichting deelbegroting betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen (€ + 0,9 miljoen (7%))
De begroting neemt toe met € 0,9 miljoen ten opzichte van de begroting 2023, met name als gevolg van de loon- en prijsbijstelling. Daarnaast zorgt de stijging van de inzet (1,1 fte) voor hogere kosten.

Toelichting deelbegroting trustkantoren (€+ 0,5 miljoen (5%))
De begroting neemt met € 0,5 miljoen toe. De toename komt voornamelijk door de loon- en prijsbijstelling en in beperkte mate door de verhoogde inzet (0,4 fte).

Toelichting deelbegroting Overige Wwft-instellingen (€ - 0,1 miljoen (-33%))
De daling van de kosten volgt uit de lagere begrote inzet.

Toelichting deelbegroting cryptodienstverleners (kosten blijven gelijk)
De kosten blijven gelijk, omdat impact van de loon- en prijsbijstelling wegvalt tegen een daling van de inzet ten opzichte van 2023.

Toelichting deelbegroting Bonaire, Sint Eustatius en Saba (€ + 0,1 miljoen (9%))
De kosten stijgen met € 0,1 miljoen als gevolg van de benodigde intensivering van het toezicht.

Toelichting deelbegroting Resolutie verzekeraars (€ + 0,5 miljoen (7%))
De kosten voor de uitvoering van de resolutietaak voor verzekeraars stijgt met € 0,5 miljoen ten opzichte van de begroting 2023. De inzet neemt beperkt toe ten opzichte van 2023[8]. De toename van de inzet en de loon- en prijsbijstelling verklaren de hogere kosten.

Toelichting deelbegroting DGS Caribisch Nederland (€ + 0,1 miljoen (15%))
De deelbegroting 2024 voor de uitvoering van het DGS Caribisch Nederland stijgt met € 0,1 miljoen door de loon- en prijsbijstelling.

3.3 Financiering

De financiering van de zbo-begroting ligt vast in de Wet bekostiging financieel toezicht 2019 (Wbft) en het Besluit bekostiging financieel toezicht 2019. De financiering per categorie is gelijk aan de begrote kosten (op basis van de verwachte capaciteitsinzet) van de desbetreffende categorie.

De financiering van de toezichttaak vindt plaats in de vorm van leges (voor eenmalige handelingen in het kader van vergunningen, vvgb's en toetsingen) en een jaarlijkse factuur voor doorlopend toezicht. Voor elke categorie worden de verwachte legesopbrengsten van de begrote kosten afgetrokken. Het bedrag dat vervolgens overblijft, brengt DNB via de jaarlijkse factuur voor doorlopend toezicht in rekening (zie tabel 17).

DNB adviseert de minister van Financiën in mei van het betreffende jaar over de tarieven voor de jaarlijkse factuur. De minister van Financiën stelt de tarieven uiterlijk op 1 juni van het betreffende jaar vast. Na afloop van het jaar zullen de werkelijke kosten per categorie worden vergeleken met de ontvangen heffingen voor eenmalige handelingen en doorlopend toezicht. Vervolgens zal het verschil tussen de werkelijke kosten en de ontvangsten per categorie in het volgende jaar met de betreffende categorie in de kosten voor het doorlopend toezicht worden verrekend.

DNB brengt de kosten per sector in rekening aan de hand van, door het ministerie van Financiën, vastgestelde maatstaven. Daarnaast wordt een deel van de kosten bij de Staat in rekening gebracht voor zowel het toezicht op Caribisch Nederland als de uitvoeringskosten van het DGS voor Caribisch Nederland.

8 De juridische inzet wordt in 2024 meegeteld in de fte inzet, in 2023 werd juridische inzet alleen financieel meegeteld bij de Resolutie en DGS paragrafen.

Tabel 17 Financiering zbo-kosten (in € miljoen)

	Begroting 2023	Begroting 2024	waarvan opbrengsten eenmalige handelingen	waarvan heffingen doorlopend toezicht
Begrote bijdrage overheid				
Begrote kosten toezicht Caribisch Nederland [1)]	1,5	1,6		
Begrote heffingen eenmalige handelingen				
DGS Bonaire, Sint Eustatius en Saba	0,3	0,4		
Subtotaal bijdrage overheid	**1,8**	**2,0**		
Begrote bijdrage toezichtkosten				
Banken	98,5	105,5	0,7	104,8
Pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen	40,8	44,2	0,1	44,1
Verzekeraars, niet zijnde zorgverzekeraars	44,8	47,1	0,7	46,4
Zorgverzekeraars	2,2	2,2	0	2,2
Betaalinstellingen, clearinginstellingen en elektronischgeldinstellingen	11,8	12,7	0,7	12,0
Beleggingsinstellingen en beleggingsondernemingen	9,1	9,5	0,3	9,2
Trustkantoren	7,1	7,5	0	7,5
Crypto instellingen	3,9	3,9	0,1	3,8
Overige Wwft instellingen	0,6	0,4	0,3	0,1
Subtotaal financiering taak toezicht door instellingen	**220,2**	**232,9**	**2,9**	**230,0**
Begrote bijdrage resolutie en DGS kosten				
Banken en beleggingsondernemingen (Resolutie banken)	9,1	9,0		9,0
Verzekeraars	6,8	7,3		7,3
Banken (Depositogarantiestelsel (NL))	6	6,2		6,2
Subtotaal financiering taak resolutie en DGS door instellingen	**21,9**	**22,4**		**22,4**
Totale financiering	**242,1**	**257,3**	**2,9**	**254,4**

[1)] BES-eilanden: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Bijlage 1 Key Performance Indicators

Tabel 18 Key performance indicators digitalisering

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat
Digitale transformatie van Toezicht	**Gebruik van digitale werkprocessen**	■ We werken efficiënt doordat we minimaal 90% van onze kernprocessen via een digitale workflow *end-to-end* ondersteunen voor het uitvoeren van taken en de vastlegging van onze analyse en oordelen. ■ We hebben een significante stap gezet in de modernisering van het Datalandschap Toezicht door tenminste 20 *use cases* uit te werken en van 3 *use cases* een MVP te realiseren conform de *Future State Architecture*.
	Dienstverlening via Mijn DNB portaal	■ Instellingen kunnen alle aanvragen en meldingen digitaal indienen via MijnDNB en voor tenminste 90% van de formulieren die vaker dan 50 keer per jaar gebruikt worden is de gebruiksvriendelijkheid intern en extern verbeterd ten opzichte van de standaardoplossing. ■ Instellingen krijgen beter inzicht in waar hun aanvraag of melding in het proces bij DNB staat, doordat voor tenminste 40% van de aanvragen en meldingen instellingen de status kunnen inzien op Mijn DNB.
Toekomstbestendige instellingen en toezichthouder	**Toekomstbestendigheid bedrijfsmodel**	■ Instellingen hebben een houdbaar bedrijfsmodel (en/of toegang tot kapitaal) in het licht van de middenlange- en lange termijn trends en ontwikkelingen (duurzaamheid, technologie, governance en digitale transformatie) en zijn weerbaar voor veranderingen in de macro-economische omgeving.
	Toename cyberweerbaarheid	■ Er is een wezenlijke verbetering van de cyberweerbaarheid (meting *cyber security maturity*)

Tabel 19 Key performance indicators duurzaamheid

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat
Sturen op beheersing van duurzaamheidsrisico's	**% banken dat duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management**	■ DNB stelt vast dat het percentage banken dat duurzaamheidsrisico's heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de ICAAP-inzendingen en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.
	% verzekeraars dat duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management	■ DNB stelt vast dat het percentage verzekeraars dat duurzaamheidsrisico's heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de ORSA-inzendingen, de self-assessment en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.
	% pensioenfondsen dat duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en –management	■ DNB stelt vast dat het percentage pensioenfondsen dat duurzaamheidsrisico's adequaat heeft meegenomen in risicobeoordeling en -management blijkens de self-assessment en toezichtonderzoeken, significant is toegenomen t.o.v. 2023.
		■ DNB heeft klimaatrisico's verder verankerd in de toezichtmethodologie door ontwikkeling van kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren voor het meten van de blootstelling aan klimaat- en milieurisico's en integratie hiervan in de risicoscores.

Tabel 20 Key performance indicators integriteit

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat
Bijdragen aan integere en betrouwbare financiële instellingen en minimaliseren kans op betrokkenheid van financiële instellingen bij financieel-economische criminaliteit (door vergroten eigenaarschap van bestuurders)	**Betrouwbare financiële instellingen door voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit**	■ DNB heeft de aanbevelingen uit externe FEC-evaluaties geïmplementeerd in de dagelijkse toezichtprocessen. ■ DNB consulteert de nieuwe *Q&A* en *Good Practice* bij financiële instellingen en het bredere publiek. ■ DNB evalueert de resultaten van de ronde tafelbijeenkomsten (o.a. een effectievere risicogebaseerde aanpak) middels haar dialoog met de sector en via haar toezicht.
	Versteviging EU AML-toezichtkader	■ DNB bereidt zich voor op de komst van de AMLA (*Anti Money Laundering Authority*) en de introductie van de AMLAR (*AMLA Regulation*) door actief bij te dragen aan relevant Europees beleid. ■ DNB draagt bij aan een succesvolle samenwerking met collega-toezichthouders in de EU door kennis te delen en waar nodig werkprocessen in te richten.

Tabel 21 Key performance indicators kostenbewustzijn

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat
Kostenbewust toezichthouden	**Toepassen van transparante kostenafwegingen en standaardisatie**	■ DNB ontwikkelt sturingsinformatie die capaciteitsinzet per toezichtproces inzichtelijk maakt om beter te kunnen monitoren en, waar nodig, tijdig bij te kunnen sturen. ■ DNB heeft haar taakstelling en bezuinigingsdoelstellingen voor 2024 volledig gerealiseerd en is transparant over de gevolgen voor de inzet van DNB van nieuwe wet- en regelgeving.

Tabel 22 Generieke indicatoren

Ambitie	Indicator	Streefwaarde/resultaat
Bijdragen aan publiek vertrouwen in financiële instellingen	**Publiek vertrouwen**	■ Publiek vertrouwen in financiële instellingen blijft stabiel (meting DNB *Trust Survey*)
Bijdragen aan solide en integere financiële instellingen	**Mate van effectiviteit risico-identificatie**	■ DNB houdt risicogebaseerd toezicht op de onder toezicht staande SIs in lijn met SSM-prioritering en toepassing van het *Risk Tolerance Framework*. ■ DNB heeft ten minste 30 *on-site* en modelonderzoeken uitgevoerd bij banken.
	Mate van effectiviteit risicomitigatie	■ Voor alle instellingen worden de kwantitatieve en kwalitatieve prudentiële vereisten vastgesteld conform de daarvoor geldende richtlijnen. ■ Instellingen (geprioriteerd o.b.v. de Verklaring risicotolerantie toezicht) voldoen aan prudentiële en integriteitseisen, waarbij tekortkomingen adequaat en binnen gestelde tijdslijnen zijn opgelost.
	Tijdigheid uitvoering wettelijke taken	■ DNB draagt zorg voor een adequate en tijdige beoordeling van besluiten van pensioenfondsen over het al dan niet invaren naar het nieuwe pensioencontract en de bijbehorende implementatieplannen. ■ Alle toetsings-, VVGB- en vergunningaanvragen zijn binnen de geldende wettelijke termijnen afgehandeld.
	Effectieve (Europese) toezichtkaders	■ DNB verankert nieuwe en/of gewijzigde (Europese) wet- en regelgeving in haar toezicht, draagt bij aan een effectief regelgevend kader in lijn met haar vastgestelde prioriteiten en is waar mogelijk transparant over de wijze waarop zij dit doet. ■ DNB heeft haar inzet aan Europese overleggen afgestemd op en getoetst aan de eigen vastgestelde prioriteiten voor de verdere ontwikkeling van Europese toezichtkaders en maakt inzichtelijk in hoeverre doelstellingen voor de belangrijkste prioriteiten zijn behaald.
	Mate van transparantie (dialoog, informeren) richting onder toezicht staande instellingen	■ DNB heeft opvolging gegeven aan de uitkomsten en/of aanbevelingen van interne en externe rapportages en evaluaties zoals de FSAP van haar toezicht en verwerkt deze in haar toezicht. ■ DNB heeft inzicht in de macroprudentiële risico's voor financiële instellingen en vertaalt deze risico's naar de impact op microprudentieel niveau en geeft hieraan opvolging in het toezicht conform de toezichtmethodologie en vice versa. ■ DNB maakt inzichtelijk hoe DNB invulling geeft aan de in de toezichtmethodologie opgenomen risicotolerantie en hoe deze aanpak in de praktijk uitwerkt voor de toezichtpopulatie. ■ Alle pensioenfondsen en verzekeraars hebben een eigen toezichtkalender ontvangen met onderzoeken en uitvragen die voor 2024 gepland staan waarin ook integriteit onderzoeken zijn opgenomen. Daarbij worden doel, aanpak en de beoogde effecten van onderzoeken en uitvragen gecommuniceerd. Bij deze instellingen zijn de onderzoeken en uitvragen conform de planning uitgevoerd. Uitzonderingen op de planning zijn tijdig vooraf gecommuniceerd.

Tabel 23 Key performance indicators Resolutie / DGS

Ambitie	Indicator	Streefwaarden/resultaten
Minimaliseren van de financiële gevolgen voor de maatschappij indien financiële instellingen falen	**Mate van afwikkelbaarheid relevante banken, verzekeraars en CCP's**	■ DNB voert voor alle instellingen met een resolutiestrategie een afwikkelbaarheidsbeoordeling uit en neemt waar nodig mitigerende actie. ■ Alle banken voldoen aan de MREL-vereisten.
	Mate van uitwerking resolutie instrumentarium en mate van operationele voorbereiding	■ De handboeken over *bail-in*, *SoB* en inzet bijzondere bestuurder (banken & verzekeraars) zijn voor 90% gereed. ■ Het handboek over de overbruggingsinstelling is voor 50% gereed. ■ DNB heeft tenminste 3 interne simulaties uitgevoerd, geëvalueerd en verbeteringen geïmplementeerd.
	Effectieve wet- en regelgeving	■ DNB draagt bij aan een effectief regelgevend kader (o.a. IRRD en CMDI) in lijn met haar vastgestelde prioriteiten en is waar mogelijk transparant over de wijze waarop zij dit doet.
	Effectieve werking DGS	■ Voor alle Nederlandse banken is het DGS in staat om binnen 7 werkdagen uit te betalen. Daar waar hiertoe nog belemmeringen bestaan, neemt DNB passende actie. ■ Er is een nieuwe *run* ingezet voor de publiekscampagne.
	Kostenbewustzijn	■ DNB verbetert de stuurinformatie om de ontwikkeling van de kosten beter te kunnen monitoren en waar nodig tijdig bij te sturen. ■ DNB maakt optimaal gebruik van de synergievoordelen tussen de verschillende Resolutie- en DGS-taken.

Bijlage 2 Inzet capaciteit

Capaciteitsinzet toezicht in fte	Begroot 2023 FTEs	Begroot 2024 FTEs	B2024 - 2023 FTEs
Toezicht op significante banken	195,2	197,2	2,0
Toezicht op overige banken	116,1	114,2	-1,9
Toezicht op verzekeraars	142,3	138,8	-3,5
Toezicht op zorgverzekeraars	6,7	6,3	-0,4
Toezicht op pensioenfondsen	135,8	137,0	1,2
Toezicht op bobi's	31,0	30,6	-0,4
Toezicht op betaalinstellingen	41,0	42,1	1,1
Toezicht op trustkantoren	25,1	25,6	0,4
Toezicht op overige Wwft instellingen	1,7	1,2	-0,5
Toezicht op crypto's	14,0	13,4	-0,6
Financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba	4,8	5,2	0,4
Totaal Toezicht	**713,7**	**711,6**	**-2,1**

Capaciteitsinzet resolutie in fte	Begroot 2023 FTE's	Begroot 2024 FTE's	B2024 - 2023 FTE's
Resolutie banken	29,5	27,3	-2,2
Resolutie verzekeraars	22,6	23,1	0,6
DGS-NL	9,0	9,6	0,7
DGS-CN	1,0	1,3	0,3
BCS	0,5	0,5	0,0
CCPs	3,2	2,8	-0,4
Totaal	**61,0**	**63,3**	**2,3**
Totaal exclusief DGS-CN en CCPs	**56,3**	**59,0**	**2,7**

Bijlage 3 Afspraken kostenkader 2021-2024

Uitbreiding inzet voor het SSM

Bij het opstellen van het kostenkader heeft DNB aangegeven dat er structureel uitbreiding van capaciteit nodig was om te voldoen aan de eisen van het SSM die DNB wordt geacht te leveren voor het toezicht op SI's. Met de uitbreidingen in het kostenkader komt DNB tegemoet aan de eisen die de ECB stelt voor *on-site* capaciteit en de door de ECB gevraagde capaciteit voor het beoordelen van interne modellen. Voor 2023 zijn de capaciteitsuitbreidingen opgenomen in de begroting. De kosten voor inzet van externe expertise bij *on-sites* valt lager uit dan was voorzien bij het opstellen van het kostenkader. Deze inzet wordt alsnog via de ECB ter beschikking gesteld.

Intensivering integriteitstoezicht

Het toezicht op financieel-economische criminaliteit vraagt op onderdelen om verdere intensivering. Dit is in lijn met de maatschappelijke vraag naar streng toezicht op financieel-economische criminaliteit om witwassen en financieren van terrorisme tegen te gaan, en de extra alertheid van de financiële sector die vereist is om de rol van Nederland als schakel in de internationale drugshandel tegen te gaan. Om de capaciteit beter te laten aansluiten op de staat van de sector en de risico-tolerantie van de maatschappij en ook DNB, is een meerjarige ophoging voor integriteitstoezicht in het kostenkader opgenomen.

Juridische advisering

Vanwege capaciteitstekort voor juridische advisering zijn de doorlooptijden voor de afhandeling van boetes, lasten onder dwangsom en bezwaarschriften langer dan DNB aanvaardbaar vindt. Om deze termijnen korter te maken en te borgen dat DNB zich aan wettelijke termijnen houdt, is een verhoging van de capaciteit opgenomen in het kostenkader.

Infasering kosten datadiensten

De afgelopen jaren heeft DNB vanwege internationale wet- en regelgeving flink geïnvesteerd in een platform voor het ontvangen, controleren en opslaan van datarapportages en ook in de mogelijkheden om grote datasets te verzamelen. De inzet van bankbrede datadiensten is de afgelopen jaren verschoven naar meer inzet voor de zbo-taken als gevolg van meer datagedreven toezicht. Hiervoor is ruimte opgenomen in het kostenkader. De benodigde extra werkzaamheden en kosten als gevolg van deze toegenomen inzet worden gefaseerd ten laste van de zbo-begroting gebracht, in lijn met de werkelijke verdeling. De kosten voor datadiensten nemen hierdoor geleidelijk toe tot € 10 miljoen in 2025. Met de inzet van datadiensten valideert DNB of door instellingen tijdig en op correcte wijze voldaan wordt aan de rapportageplicht. Met deze input kan DNB haar toezichttaak uitoefenen op instellings- en sectorniveau en ook voldoen aan externe rapportageverplichtingen (o.a. ECB/EIOPA).

Programma Huisvesting

Het hoofdkantoor van DNB aan het Frederiksplein in Amsterdam wordt grootschalig gerenoveerd. We streven daarbij naar een duurzaam, meer open en toekomstbestendig gebouw. Vanwege ondervonden problemen bij de renovatie – met name extra asbestvondsten – zijn de afspraken met de aannemer geactualiseerd, resulterend in een planning waarbij DNB vanaf begin 2025 weer in dit pand is gehuisvest. De financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen binnen de kaders van het programma huisvesting.

De kosten voor huisvesting zijn voor de zbo-taken in de jaren 2021 t/m 2024 bevroren ter hoogte van de verwachte kosten hiervoor vanaf 2026. Dit volgt uit de afspraak in het kostenkader om de toerekening van de huisvestingskosten aan de zbo-taken te stabiliseren. Wel worden deze kosten jaarlijks geïndexeerd. De huisvestingskosten in de zbo-begroting 2024 zijn derhalve gelijk aan 2023, inclusief indexering.

Loon- en prijsbijstelling

Als laatste wordt jaarlijks het kostenkader aangevuld met de loon-en prijsbijstelling. Voor 2024 betreft dit € 12,8 miljoen (zie tabel 1). Voor de loon- en prijsbijstelling gelden de vaste afspraken:

- de loonbijstelling wordt gekoppeld aan de 'Cao-loon bedrijven' opgenomen in de maartraming van het CPB van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop de zbo-begroting betrekking heeft, en bedraagt 5,0%;
- de hoogte van de prijsbijstelling is gekoppeld aan de 'Jaarmutatie Consumentenprijsindex (CPI)' zoals deze door het CBS over de maand juni van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop de zbo-begroting betrekking heeft, is gepubliceerd. Deze bedroeg in juni 2023 5,7%;
- de indexering wordt toegepast op het nieuwe basisbedrag in het kader. De afgesproken verhouding tussen de loon- en prijsbijstelling is tweederde loonbijstelling en eenderde prijsbijstelling (van het basisbedrag).

Bijlage 4 Afkortingenlijst

ACM:	Autoriteit Consument en Markt
AFM:	Autoriteit Financiële Markten
AIFMD:	Alternative Investment Fund Managers Directive
AML/CFT:	Anti Money Laundering/Countering Financing of Terrorism
BCBS:	Basel Committee on Banking Supervision
BCS:	Beleggers Compensatie Stelsel
Bbft:	Besluit bekostiging financieel toezicht
BES:	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
BRRD:	Bank Recovery and Resolution Directive
CBCS:	Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
CCP:	Central Clearing Parties
CN:	Caribisch Nederland. Dit zijn de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES)
CRD:	Capital Requirements Directive
CRR:	Capital Requirements Regulation
DGS:	Depositogarantiestelsel
DNB:	De Nederlandsche Bank
DORA:	Digital Operational Resilience Act
DST:	Digitale Strategie Toezicht
EBA:	European Banking Authority
EC:	Europese Commissie
ECB:	Europese Centrale Bank
EDIS:	European Deposit Insurance Scheme
EIOPA:	European Insurance and Occupational Pensions Authority
ESA:	European Supervisory Authorities
ESG:	Environmental, Social and Governance
ESMA:	European Securities Markets Authority
ESRB:	European Systemic Risk Board
ESCB:	Europees Stelsel van Centrale Banken
FATF:	Financial Action Task Force
FEC:	Financieel Expertisecentrum
FSAP:	Financial Sector Assessment Program
FSB:	Financial Stability Board
IAIS:	International Association of Insurance Supervisors
IFD:	Investment Firm Directive
IFR:	Investment Firm Regulation
IGS:	Insurance Guarantee Scheme
ICAAP:	Internal Capital Adequacy Assessment Process
KPI:	Key performance indicator
LSI:	Less Significant Institution
MIS:	Management Informatie Systemen
MREL:	Minimum requirement for own funds and eligible liabilities
NPR:	Nieuwe Pensioen Regeling
NRA:	Nationale resolutie autoriteit
ORB:	Operational Risk Board
ORSA:	Own Risk Solvency Assessment
PSD:	Payment Service Directive
SI:	Significant Institution
SRB:	Single Resolution Board
SREP:	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM:	Single Resolution Mechanism

SSM:	Single Supervisory Mechanism
SW:	Sanctiewet 1977
UBO:	Ultimate Beneficial Owners
VoT:	Visie op Toezicht
Vvgb:	Verklaring van geen bezwaar
Wbft:	Wet bekostiging financieel toezicht
Wft:	Wet op het financieel toezicht
Wtt:	Wet toezicht trustkantoren
Wwft:	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
zbo:	Zelfstandig bestuursorgaan

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM